

	2
ЗМІСТ	4
ВСТУП	
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ	8
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	
1.1. Сутність та завдання зв'язків з громадськістю органів місцевого самоврядування	8
1.2. Взаємодія органів місцевого самоврядування із громадськістю у процесі управління розвитком територіальної громади	15
Висновки до першого розділу	24
Розділ 2. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ	
ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО	
САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ	25
2.1. Діагностика стану взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування з громадськістю у Підкамінській територіальній громаді	25
2.2. Оцінка ефективності взаємодії Підкамінської міської територіальної громади із громадськістю	32
Висновки до другого розділу	41
РОЗДІЛ 3. МЕХАНІЗМ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ	
РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У ПРОЦЕСІ	43
КОМУНІКАЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ	
3.1. Основні напрями реалізації потенціалу взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування із громадськістю	43
3.2. Моделі взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства для удосконалення формування зв'язків із громадськістю	51
Висновки до третього розділу	58
Висновки	60
Список використаних джерел	63

ВСТУП

Актуальність теми. Становлення України як демократичної, соціальної та правової держави нерозривно пов'язане з удосконаленням механізмів забезпечення та захисту прав і свобод людини. Важливими критеріями оцінки ефективності роботи державних органів є рівень захисту прав та законних інтересів громадян, а також сприяння реалізації різноманітних прав і свобод, гарантованих Конституцією України.

В процесі формування громадянського суспільства в Україні особливу значущість має розвиток інституту звернень громадян, який виконує функцію основного каналу взаємодії між особою та державою. У процесі побудови демократичної, соціальної та правової системи звернення громадян до органів влади відіграють ключову роль у забезпеченні постійного діалогу між державою та громадянами, сприяючи вирішенню важливих проблем як окремих осіб, так і суспільства в цілому, а також забезпечуючи реалізацію конституційних прав і свобод.

Надання адміністративних послуг є важливою частиною діяльності органів влади в усьому світі, зокрема в Європейському Союзі. Це питання має велике значення і для України, оскільки модернізація процесу надання адміністративних послуг є одним із пріоритетних напрямків реформування державного управління в країні. У розвинутих країнах вже встановлено загальноприйняті стандарти для оцінки якості надання адміністративних послуг, і Україні варто запозичити цей досвід. Питання адміністративних послуг стали предметом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, зокрема І. Коліушка, В. Александрова, В. Гусєва, Г. Холліса, К. Плоккера та О. Поляка.

Сьогодні в Україні зростає значення та відповідальність держави щодо покращення умов життя населення та розширення соціальних можливостей. Водночас, нещодавні події демонструють, що відсутність прозорих, ефективних та взаємовигідних відносин між владою та громадськістю може призвести до зростання соціальної напруженості, виникнення конфліктів і непередбачуваних наслідків. Особлива гострота цієї проблеми зумовлена швидкими змінами в

інформаційному середовищі, які відбуваються на перетині взаємодії організацій і громадян. Це викликає необхідність пошуку нових форм комунікації та методів соціального управління, які сприятимуть забезпеченню ефективного діалогу між владою та суспільством і задоволенню потреб різних соціальних груп.

Багато дослідників приділяли увагу питанням налагодження відносин між органами державного управління, місцевими адміністраціями та громадськістю. Значний вклад у вивчення цієї теми зробили такі науковці, як С. Блек, М. Зяйлик, О. Колосок, В. Королько, Г. Почепцов, Т. Самойленко, М. Саппа, М. Шишкіна та інші. Проте, незважаючи на ці напрацювання, питання комунікацій між владою і громадськістю залишається недостатньо дослідженим і потребує подальшого наукового аналізу.

Таким чином, зв'язки з громадськістю є ключовим елементом у взаємодії різних учасників управлінського процесу та відіграють важливу роль у процесі управління розвитком територіальної громади. Сучасна комунікаційна реальність вимагає впровадження нових підходів до аналізу цієї сфери, а також розробки ефективних методів та критеріїв для оцінки її діяльності.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування й удосконалення зв'язків місцевого самоврядування з громадськістю у процесі управління розвитком територіальної громади.

Пошук шляхів досягнення поставленої мети зумовив необхідність визначення наступних завдань:

- дослідити сутність та завдання зв'язків із громадськістю органів місцевого самоврядування;
- розглянути взаємодію органів місцевого самоврядування із громадськістю у процесі управління розвитком територіальної громади,
- зробити системний аналіз факторів впливу на організаційно-методичне забезпечення роботи з громадянами Підкамінської територіальної громади;
- дослідити проблему інформаційної відкритості органу виконавчої влади для громадянського суспільства;
- оцінити ефективність документального забезпечення роботи органу виконавчої влади;

- дослідити особливості взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування із громадськістю;

- оцінити ефективність взаємодії Підкамінської міської територіальної громади із громадськістю та показати її значення у процесі управління розвитком громади;

- розробити модель взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства для удосконалення формування зв'язків із громадськістю.

Об'єктом дослідження є це процес здійснення зв'язків органів Підкамінської селищної ради з громадянами.

Предметом дослідження – механізм взаємодії органів місцевого самоврядування із громадськістю у процесі управління розвитком територіальної громади.

Методи дослідження. При вирішенні поставлених у роботі завдань застосовувались такі методи: метод теоретичного узагальнення (для науково-теоретичного дослідження сутності та завдань взаємозв'язку органу державної влади з громадським сектором); аналіз і синтез, експертний, статистичний, аналітичний, історико–логічний, програмно–цільовий методи, методи порівняння та спостереження, групування, системний аналіз.

Метод системного аналізу (дозволив розглянути документальне забезпечення роботи органу місцевого самоврядування з громадянами та зробити аналіз факторів впливу на організаційно методичне забезпечення роботи з громадянами в Підкамінській територіальній громаді.

Метод соціометрії (використовувався для проведення опитування для виявлення публічного рейтингу в оцінюванні якості роботи органу місцевого самоврядування з громадянами); графічні методи (дозволили наглядно репрезентувати результати проведеного дослідження).

Методологічною основою роботи є здобутки вітчизняної та світової науки з питань здійснення організаційно-методичного забезпечення роботи органу місцевого самоврядування з громадянами, зокрема нормативні та законодавчі акти, монографії, наукові статті, матеріали науково-практичних конференцій.

Основу інформаційної бази дослідження складають законодавчі та нормативно-правові документи, що регулюють питання формування та реалізації комунікативної політики в Україні. Також до неї входять наукові праці українських і закордонних фахівців у галузі управління, а також звітні матеріали Підкамінської територіальної громади.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розробці нових теоретичних засад та практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення комунікації між органами державної влади та місцевого самоврядування з громадськістю.

Практичне значення отриманих результатів. Розроблені пропозиції щодо удосконалення організаційно-методичної роботи органу місцевого самоврядування з громадянами для використання в роботі Підкамінської селищної ради. У процесі наукового дослідження були узагальнені законодавчі та нормативні акти України, що регулюють взаємодію органів державної влади з громадським сектором. Ця взаємодія є важливою складовою механізмів державного управління і виконує функцію забезпечення участі громадян у формуванні та реалізації державної політики. Одним із основних аспектів такої взаємодії є звернення громадян до органів державної влади, що дає можливість впливати на державну політику та її виконання.

Кваліфікаційна робота, зміст якої викладено на 58 сторінках, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із найменування. Робота містить ____ таблиці та ____ рисунків

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1.1. Сутність та завдання зв'язків з громадськістю органів місцевого самоврядування

Зв'язки з громадськістю місцевих органів влади є важливою частиною сучасного управління розвитком територіальних громад. Вони регулюють способи взаємодії органів місцевого самоврядування з громадянами, їх об'єднаннями, організаціями, засобами масової інформації та іншими соціальними структурами, сприяючи створенню прозорості та ефективної системи управління.

Основним елементом зв'язків з громадськістю органів місцевого самоврядування є інформування населення. Однією з ключових функцій є надання своєчасної та достовірної інформації про діяльність місцевих органів влади, зміни в законодавстві та результати реалізації місцевих програм і проектів. Це підвищує рівень поінформованості громадян та зміцнює довіру до органів влади. Важливою умовою ефективності цих зв'язків є забезпечення двостороннього обміну інформацією між органами місцевого самоврядування та мешканцями. Це включає організацію зустрічей, зборів, консультацій і опитувань, що дають змогу громадянам висловлювати свої ідеї, пропозиції та критику, а органам місцевого управління – враховувати ці відгуки в своїй діяльності.

Через механізми зв'язків з громадськістю органи місцевого самоврядування можуть залучати громаду до процесів управління, планування та прийняття рішень, що стосуються розвитку території. Це може бути реалізовано через громадські слухання, опитування, публічні обговорення проектів розвитку, що дає можливість врахувати інтереси місцевих жителів у стратегії розвитку громади.

Значення зв'язків з громадськістю в процесі управління розвитком територіальної громади полягають у покращенні управлінської ефективності: Коли громадяни активно залучені до процесу прийняття рішень, вони мають більше довіри до органів місцевого самоврядування. Це створює базу для більш ефективного управління, оскільки місцева влада отримує точніші дані про

потреби та пріоритети населення.

Громадськість, маючи доступ до інформації та можливість впливати на процеси розвитку громади, може активніше підтримувати ініціативи влади, що сприяє сталому економічному, соціальному та екологічному розвитку території. Відкритість органів влади та їх здатність слухати та враховувати громадську думку дозволяє знижувати рівень недовіри до влади і соціальну напругу. Це сприяє гармонійним стосункам у громаді та підтримує соціальну стабільність.

Чим більше інформації та відгуків органи влади отримують від громади, тим точніше і більш орієнтовані на реальні потреби жителів будуть їхні рішення. Це дозволяє створювати стратегії розвитку громади, які відповідають інтересам більшості. Відтак, зв'язки з громадськістю органів місцевого самоврядування мають вирішальне значення для формування ефективної, прозорої та підзвітної системи управління, що в свою чергу забезпечує сталий розвиток територіальних громад.

Ефективно налагоджені зв'язки з громадськістю є важливим елементом функціонування сучасних демократичних органів державного управління та місцевого самоврядування. Сьогодні спостерігається активний розвиток кількох ключових напрямів комунікації в державних структурах:

- формування громадської думки та створення позитивного іміджу держави як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні;
- широке висвітлення діяльності урядових органів і місцевого самоврядування;
- вплив на внутрішню політику, включаючи розвиток промисловості, фінансів, торгівлі та міжнародних відносин;
- проведення досліджень і збір статистичних даних щодо актуальних політичних питань.

Цей розвиток викликає інтерес до наукового дослідження зазначених напрямів, а також до визначення найбільш ефективних підходів у взаємодії з громадськістю.

Термін «зв'язки з громадськістю» (англ. public relations) має безліч різних трактувань. До найпоширеніших належать такі варіанти: «зв'язки з громадськістю», «public relations», «громадські зв'язки», «комунікації з громадськістю», «управління комунікаціями» та «PR-комунікації». Загалом на сьогодні існує близько 500 різних визначень цього поняття [22].

Аналіз різних визначень зв'язків із громадськістю дозволив виокремити дві основні групи підходів до трактування PR: група визначень, у яких зв'язки України з громадськістю розглядаються як елемент управління та група визначень, що наголошує на зв'язках із громадськістю як системі комунікації.

За деякими джерелами, термін «Public Relations» вперше був запропонований третім президентом США Томасом Джефферсоном, який акцентував увагу на ролі компетентного управління громадською думкою [15].

Агафонова Н.О. пропонує «підходити до зв'язків із громадськістю з позицій стратегічного та тактичного планування. Стратегічний підхід охоплює формування довгострокових і короткострокових комунікаційних програм, а тактичний – конкретні дії для їх реалізації» [2. С.26].

За твердженням Г. Почепцова, «зв'язки з громадськістю є комунікаційною дисципліною, головною метою якої є створення комунікаційного простору для суб'єкта зв'язків із громадськістю, що спрямовано на управління його позитивним іміджем, будь то компанія або індивідуум» [34].

Співпраця між органами публічної влади та громадським суспільством повинна базуватися на таких принципах:

1. Громадська активність, що виражається у добровільній та ініціативній участі громадян у суспільному житті й формуванні державної та місцевої політики в різних ключових сферах, є одним із наріжних елементів демократичного суспільства. Для того, щоб ці ініціативи мали реальний вплив, важливо, щоб органи публічної влади створювали сприятливі умови для їх розвитку та реалізації. Це може включати фінансову підтримку, сприяння у налагодженні діалогу між громадянським суспільством і владою, а також забезпечення простору для активної участі громадян.

2. Ефективна співпраця між органами публічної влади та організаціями громадянського суспільства має ґрунтуватися на принципах партнерства і рівноправності. Таке підґрунтя допоможе підвищити результативність спільних дій, забезпечивши умови для об'єднання зусиль державного та громадського секторів у вирішенні важливих суспільних проблем. Спільна діяльність сприятиме досягненню кращих результатів у таких сферах, як соціальні послуги, екологічна політика, правозахисна діяльність та інші.

3. Ключовим аспектом ефективної взаємодії є прозорість, відповідальність і підзвітність як органів державної влади, так і організацій громадянського

суспільства. Це особливо важливо в питаннях реалізації та фінансування проектів, що мають суспільне значення. Прозорі процедури забезпечують довіру громадськості та сприяють кращому розподілу ресурсів.

4. Організації громадянського суспільства повинні мати можливість діяти незалежно та вільно, дотримуючись правових норм. Підтримка громадських ініціатив, що фінансується з державних або місцевих бюджетів, має здійснюватися на конкурсній основі, з обов'язковим дотриманням прозорих процедур. Це допоможе уникнути упередженості та забезпечити неупередженість у прийнятті рішень, мінімізуючи ризики політичного впливу на громадські ініціативи й запобігаючи виникненню привілейованих умов для окремих організацій. Таким чином, гарантується, що громадські ініціативи будуть підтримані на основі їхньої соціальної значущості, а не політичних мотивів.

5. Підтримуючи громадські ініціативи та організації з бюджетів та фондів органів влади, слід запровадити умови та механізми, що виключають конфлікти інтересів і попереджають корупцію.

6. Органи публічної влади та організації громадянського суспільства повинні забезпечити збалансований та ефективний розвиток своїх проектів і програм, орієнтуючись на потреби суспільства. Їхня діяльність повинна охоплювати різноманітні сфери життя, уникаючи надмірної концентрації на окремих напрямках, що може призвести до дублювання зусиль і неефективного використання ресурсів, водночас залишаючи без уваги інші важливі потреби.

7. Реалізація громадських ініціатив через організації громадянського суспільства складає взаємопов'язану та взаємодоповнювальну систему, яка сприяє виконанню органами публічної влади своїх обов'язків в інтересах суспільства в цілому, а також соціально вразливих груп населення.

8. У демократичних суспільствах раціональна влада активно залучає громадськість до управлінських процесів, тому зацікавлена в розвитку "третього сектора" та наданні йому фінансової підтримки.

При аналізі зв'язків із громадськістю в контексті державного управління можна стверджувати, що вони виконують роль інструмента для управлінського впливу держави. Ефективність цього впливу залежить від роботи відповідних підрозділів, що займаються зв'язками з громадськістю.

На нашу думку, зв'язки з громадськістю в системі державного управління являють собою цілеспрямовану взаємодію між державними структурами (органами, організаціями, установами) та громадянами, а також інститутами громадянського суспільства. Ця взаємодія виконує інформаційно-комунікативну функцію публічної влади, що дозволяє оцінювати ставлення різних соціальних груп до конкретних рішень і дій, виявляти задекларовану та реальну політику, корелювати реалізовані програми з суспільними інтересами. Крім того, це сприяє формуванню суспільних уявлень про актуальні проблеми, що, в свою чергу, допомагає досягти загального розуміння та підтримки в процесі прийняття й реалізації відповідних заходів.

Значення зв'язків із громадськістю у державному управлінні охарактеризуємо як підтримку держави у подоланні об'єктивних протиріч між політичним плюралізмом і цілісністю державної влади. У відповідності до загальних демократичних тенденцій розвитку суспільства, державні служби повинні вдосконалюватися та сприяти формуванню громадянського суспільства. Важливим напрямком у цьому процесі є встановлення прямих і зворотних зв'язків із громадянами.

По-друге, необхідно налагодити співпрацю та координацію зусиль між структурами державного апарату, громадянами та їх організаціями. Нарешті, слід сприяти розвитку контролю за діяльністю державного апарату не лише з боку вищих інстанцій, а й з боку громадськості.

По-третє, в процесі державної діяльності важливо залучати громадськість до створення та реалізації законотворчих ініціатив.

По-четверте, необхідно забезпечити відкритість і прозорість у діяльності органів влади.

Ці завдання здійснюються через конкретні напрями роботи PR-служб держави, які включають: налагодження і підтримку зв'язків з громадянами та організаціями, інформування суспільства про ухвалені рішення, дослідження громадської думки, аналіз реакцій населення на дії державних посадових осіб та органів влади, а також прогнозування суспільно-політичних процесів.

Це, в свою чергу, впливає на вибір інструментів і методів, які використовують фахівці з державного PR, а також на технології, що найефективніше реалізують поставлені завдання.

Виділяють низку функцій, які виконують зв'язки з громадськістю, що відображають історичні етапи їх розвитку. Серед них можна виділити:

–налагодження взаємовигідних відносин між органами державної влади та громадськістю;

–контроль думки та поведінки громадськості;

–реакція на запити суспільства [15, с. 130-132].

Пилипко Т.А. також виділяє такі функції, як: «комунікативні, ідеологічні, культурно-освітні, рекламно-довідкові та організаторські» [33].

З огляду на цілі та завдання PR в державному управлінні, можна виокремити основні функції (рис.1.1.).

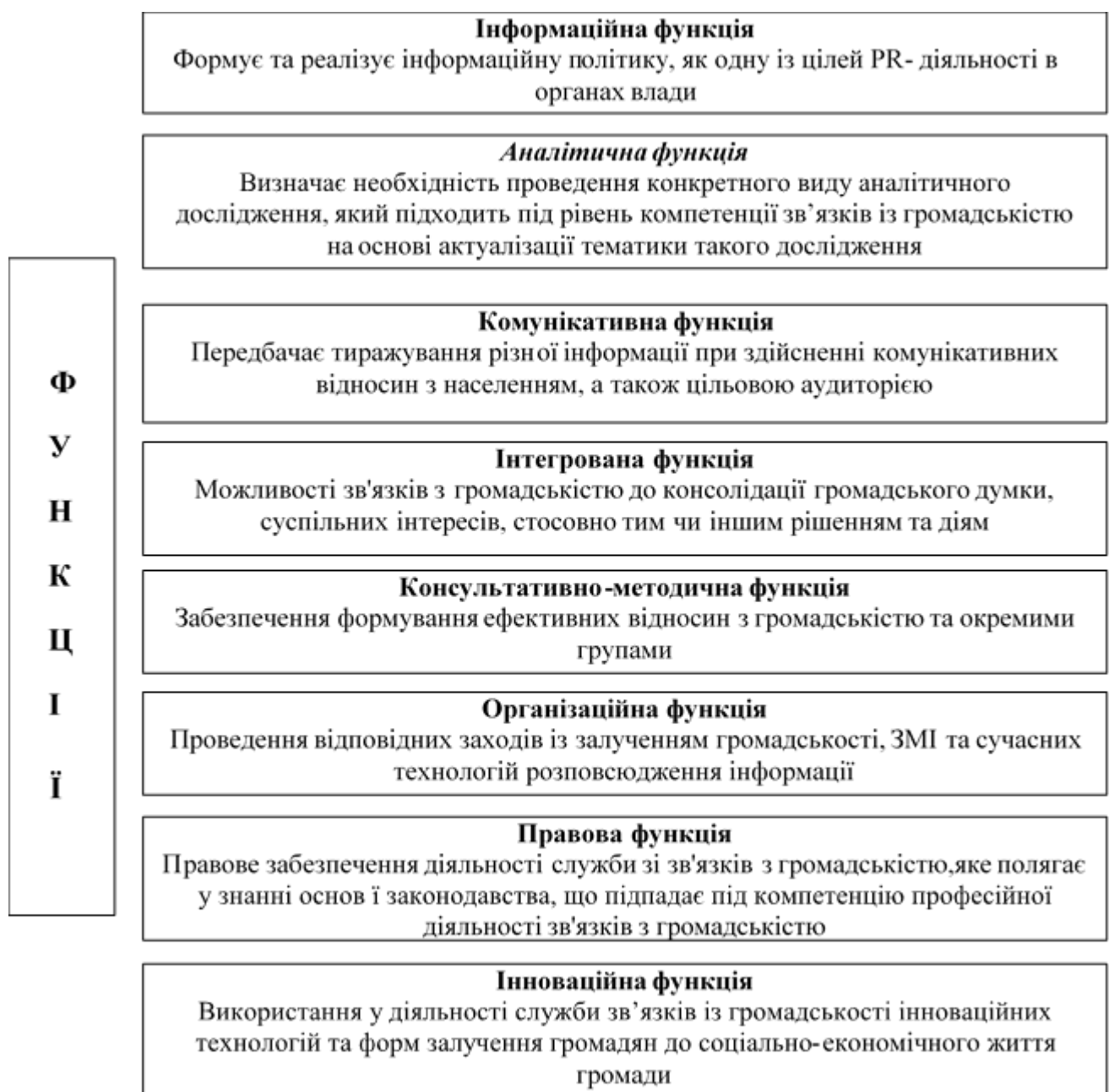

Рис. 1.1. Функції, які виконують зв'язки із громадськістю

Формування сприятливих умов для громадсько-політичного діалогу між усіма групами та секторами суспільства, які мають різні інтереси, є важливим чинником стабільного розвитку української державності. Зокрема, цей діалог має сприяти всебічному порозумінню, враховуючи різноманітність соціальних, політичних та економічних поглядів громадян. Підтримка ідеї громадянського миру та гармонізації інтересів усіх верств суспільства є фундаментом для побудови міцної та стійкої державної системи.

Для досягнення цих цілей необхідно розвивати системи, що забезпечують ефективну взаємодію між органами державної влади та громадянським суспільством. Це може включати інституціоналізовані форми співпраці, консультативні органи, а також постійний діалог з недержавними організаціями, які представляють інтереси різних груп населення. Такі механізми дозволять забезпечити більш ефективне врахування громадської думки при прийнятті важливих державних рішень та створити умови для активної участі громадян у процесах, що впливають на їхнє життя.

Розбудова цих взаємодій має ґрунтуватися на принципах прозорості, відкритості та партнерства, що дозволить зробити процеси управління державою більш демократичними і підзвітними суспільству. Це не тільки зміцнить довіру громадян до інститутів влади, але й сприятиме консолідації зусиль для вирішення нагальних суспільних проблем.

Загальні принципи співпраці між органами державної влади та об'єднаннями громадян закріплені у Законі України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 року, що визначає взаємодію між державою та об'єднаннями громадян.

Режим співпраці між органами державної влади та об'єднаннями громадян базується на таких принципах:

- держава зобов'язується дотримуватись прав і законних інтересів об'єднань громадян, які легалізовані відповідно до цього Закону;

- втручання державних органів та їх посадових осіб у діяльність об'єднань громадян, а також втручання об'єднань у діяльність державних органів та інших об'єднань не допускається, за винятком випадків, передбачених законом;

- Верховна Рада України встановлює податкові пільги для доходів, отриманих об'єднаннями громадян від певних видів господарської або комерційної діяльності, затверджує перелік всеукраїнських громадських

організацій, яким держава надає матеріальну підтримку.

Загальні принципи взаємодії між органами державної влади та об'єднаннями громадян, незважаючи на різні підходи законодавця до їх правового регулювання, окреслюють основні напрямки цих відносин. Важливо зазначити, що взаємодія об'єднань громадян з органами державної влади відбувається з пріоритетом останніх. Цей пріоритет зумовлений наявністю у держави реальних ресурсів, які можуть створити належні умови для діяльності об'єднань громадян. Також варто врахувати, що контроль і нагляд за дотриманням законодавства щодо об'єднань громадян покладається на органи державної влади. Право є основним інструментом для регулювання відносин між об'єднаннями громадян і державними органами. Однак вирішення проблеми регулювання цих взаємин можливе через одночасний розвиток трьох основних видів нормативного регулювання: правового, корпоративного та договірнього.

Форми взаємодії між органами державної влади та об'єднаннями громадян, а також інтенсивність цих відносин, залежать від типу об'єднань, таких як політичні партії, профспілки, молодіжні організації, творчі спілки, релігійні організації та інші. Це питання є важливим не лише з теоретичної, а й з практичної точки зору. Особливості взаємодії повинні бути чітко відображені в законодавстві, що визначає правовий статус таких об'єднань, а також у процесі їх нормотворчості і щоденній діяльності.

Також необхідно дотримуватись принципів, згідно з якими форми взаємодії органів державної влади з об'єднаннями громадян не повинні обмежувати їхні законні права, при цьому не виходячи за межі їхніх повноважень, що визначаються природою цих організацій як громадських формувань.

1.2. Взаємодія органів місцевого самоврядування із громадськістю у процесі управління розвитком територіальної громади

Взаємодія органів місцевого самоврядування з громадськістю є основою демократичного управління та критичним фактором для ефективної реалізації місцевих політик і проектів. Її мета полягає в залученні громадян до процесу ухвалення рішень, забезпеченні прозорості, покращенні взаєморозуміння між владою та мешканцями, а також у гарантуванні відповідальності органів

місцевого самоврядування перед громадою.

Основні напрямки такої взаємодії включають інформування населення, організацію консультацій та участь громадян у процесі ухвалення рішень, проведення громадських слухань та обговорень проектів, співпрацю з місцевими організаціями та об'єднаннями, роботу з молоддю та іншими соціальними групами, а також активне використання медіа та соціальних мереж. Завдяки цьому взаємозв'язку забезпечується ефективне управління розвитком територіальної громади та досягається сталий розвиток на місцевому рівні.

Зараз майже всі державні установи мають власні підрозділи, які спеціалізуються на взаємодії із засобами масової інформації та громадськістю. PR-служби, зокрема прес-служби, виконують функції посередника в комунікаційних та інформаційних процесах. Їх головною метою є налагодження двостороннього спілкування між органами державної влади та різними сегментами суспільства, а також іншими учасниками соціально-політичної діяльності для досягнення взаєморозуміння, співпраці та соціального партнерства.

Основна місія таких підрозділів полягає у підтримці державних органів у прийнятті управлінських рішень, спрямовуючи їх відповідно до настроїв та потенційних реакцій суспільства. Крім того, вони сприяють формуванню громадської думки щодо певних рішень, підвищенню авторитету та створенню позитивного іміджу державних інституцій.

Діяльність прес-служб базується на загальних принципах, адаптованих під специфіку кожного конкретного органу влади. Правове регулювання їх роботи визначається законодавчими актами України, указами Президента та постановами Кабінету Міністрів України. Завданнями для більшості PR-служб є наступні (рис. 1.2.)

Зв'язки з громадськістю в органах державної влади та органах місцевого самоврядування базуються на дотриманні кількох основоположних засад, що є ключовими для ефективної комунікації та взаємодії між владою і громадянами. Ці засади включають низку принципів, зокрема, прозорість, доступність інформації, зворотний зв'язок, відповідальність і підзвітність, етичність і неупередженість, орієнтація на суспільні інтереси.

Рис. 1.2. Завдання діяльності PR-служб

Один із головних принципів, який забезпечує відкритість діяльності органів влади перед суспільством. Громадяни мають право знати про діяльність державних структур, а органи влади повинні надавати доступ до інформації, важливої для суспільства. Це передбачає регулярне інформування населення про ухвалені рішення, їхні наслідки, а також про актуальні проблеми та ініціативи.

Важливою засадою є забезпечення широкого доступу до публічної інформації, що включає легкість доступу до документів та рішень, публікацію важливих даних в онлайн-ресурсах, а також проведення прес-конференцій і брифінгів для масової комунікації.

У комунікації з громадськістю державні органи повинні дотримуватися етичних стандартів, діяти справедливо, неупереджено, незалежно від політичних або особистих інтересів. Це сприяє формуванню чесного та об'єктивного іміджу влади.

Робота зі зв'язками з громадськістю має бути спрямована на захист та підтримку інтересів суспільства, а не окремих політичних груп чи приватних осіб. Такий підхід дозволяє забезпечити баланс між різними інтересами в суспільстві та сприяє соціальній стабільності.

Дотримання цих засад є критичним для побудови ефективної системи комунікації між державними та місцевими органами влади і громадськістю. Вони сприяють формуванню відкритого та демократичного суспільства, де

інтереси громадян враховуються у процесі ухвалення рішень на всіх рівнях управління.

Структура служби зв'язків із громадськістю органів влади наведена на рис. 1.3.

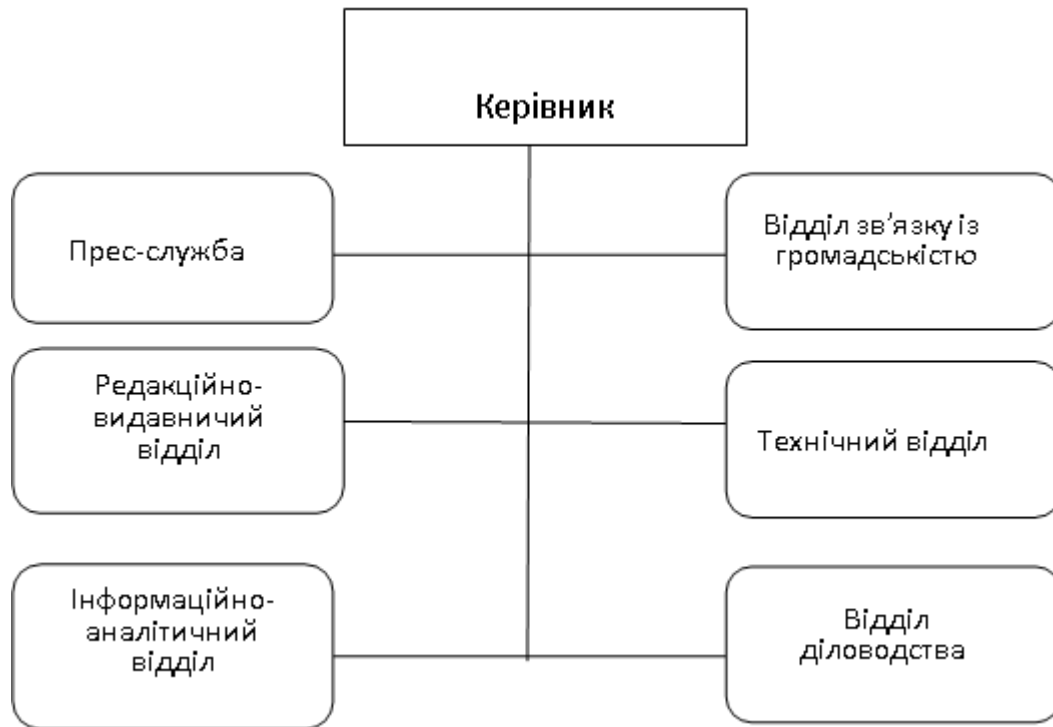

Рис. 1.3. Структура PR-служби державної установи

Відзначають що «головним засобом створення позитивного іміджу органів державної влади та місцевого самоврядування виступають засоби масової інформації. Влада завжди зацікавлена у тісній та плідній співпраці із ЗМІ, оскільки вони відіграють ключову роль у процесі взаємодії між владними структурами і суспільством. Інформаційні ресурси допомагають органам влади доносити свої рішення, політику та ініціативи до громадян, сприяючи формуванню громадської думки та зміцненню довіри до державних і місцевих інституцій» [40, с. 194].

Засоби масової інформації відіграють важливу роль у всіх сферах суспільного життя, виконуючи подвійну функцію. З одного боку, вони виступають як інструмент влади, поширюючи державну політику через висвітлення політичних подій та соціальних процесів. З іншого боку, ЗМІ самостійно формують політичний курс, оскільки вони впливають на систему соціальних і політичних поглядів та цінностей у суспільстві, що, у свою чергу, відбивається на діяльності органів державної влади і на відносинах між різними групами населення.

ЗМІ виконують не тільки інформативну функцію, а й чинять суттєвий вплив на процес реалізації політичної влади. Відомо, що медіа задають теми для громадського обговорення, визначаючи так званий "порядок денний".

Таким чином, одним із ключових завдань прес-служб державних органів є управління пріоритетами в суспільному порядку денному, що є тонким і важливим процесом, який вимагає ефективного управління та координації.

Управління зв'язками з громадськістю (PR) в органах державної влади та місцевого самоврядування включає використання різних методів, які спрямовані на побудову ефективної комунікації та формування позитивного іміджу. Основними методами PR є:

1. Інформаційна кампанія. Цей метод передбачає систематичне та планове поширення інформації про діяльність органів влади. Інформаційні кампанії спрямовані на підвищення обізнаності населення щодо важливих рішень, програм та ініціатив. Вони можуть включати прес-релізи, статті в ЗМІ, інтерв'ю з представниками влади, соціальні медіа-пости та інші канали передачі інформації.

2. Медіа-взаємодія. ЗМІ виступають важливим партнером у просуванні державної політики та інформуванні населення. До цього методу відноситься:

- підтримка контактів з журналістами;
- прес-релізи та офіційні заяви. Це офіційні документи, які містять важливу інформацію про діяльність влади. Вони розповсюджуються серед журналістів і допомагають формувати позитивний імідж у медіа-просторі;
- медіа-моніторинг.

3. Прямий контакт із громадськістю. До цього методу відносяться заходи, що дозволяють представникам органів влади безпосередньо взаємодіяти з громадянами:

- громадські слухання (обговорення з представниками громади важливих рішень і проектів допомагає встановити відкритий діалог та залучити суспільство до управлінських процесів);
 - зустрічі з громадськістю (форуми, зустрічі на місцях, круглі столи, на яких громадяни можуть висловити свої пропозиції, питання або занепокоєння);
 - електронні звернення (використання цифрових платформ для спрощення процесу звернень громадян до органів влади, що сприяє

підвищенню прозорості і швидкості вирішення проблем);

4. Соціальні медіа. Сьогодні соціальні мережі стали одним з найпотужніших інструментів PR. Вони дозволяють владі підтримувати постійний зв'язок з громадянами, оперативно інформувати про події та реагувати на актуальні питання. Використання таких платформ, як Facebook, Twitter, Instagram чи Telegram, дозволяє охопити широке коло аудиторії, особливо молодь.

Цільове спрямування контенту. Створення контенту, адаптованого до різних груп населення, що включає відео, інфографіку, новини та аналітику.

Оперативна комунікація. Швидка реакція на запити та коментарі громадян через соціальні мережі підвищує рівень довіри до органів влади.

5. Іміджеві заходи. Проведення публічних подій, що спрямовані на покращення іміджу влади:

- організація заходів для громади (благодійні акції, святкові заходи, спортивні змагання або культурні проекти, ініційовані владою, допомагають зміцнити зв'язок між владними структурами та суспільством);

- промоція успіхів (висвітлення досягнень органів влади, наприклад, реалізація важливих інфраструктурних проектів, успішне вирішення соціальних питань, дозволяє створювати позитивний імідж).

6. Кризовий PR. Цей метод використовується для управління комунікацією в період криз або негативних подій. Основні елементи кризового PR:

- оперативна реакція (швидке реагування на кризи дозволяє мінімізувати їхній вплив на імідж влади);

- контроль за інформацією (важливо надавати суспільству лише перевірену та об'єктивну інформацію, аби уникнути чуток або дезінформації);

- публічні вибачення та пояснення (у разі помилок або проблем влада повинна публічно визнати їх і пояснити громадянам шляхи вирішення).

7. Аналітична робота та моніторинг громадської думки. Для ефективного управління зв'язками з громадськістю органи влади використовують методи аналізу громадської думки:

- соціологічні дослідження (проведення опитувань громадян щодо їхнього ставлення до політики влади дозволяє коригувати PR-стратегію);

- моніторинг у соціальних мережах (аналіз поведінки та реакцій користувачів у соціальних мережах допомагає вчасно виявляти проблеми та

коригувати комунікацію).

Таким чином, управління "public relations" органів державної влади передбачає багаторівневий підхід, що поєднує традиційні методи взаємодії зі ЗМІ та громадськістю з сучасними інструментами комунікації, такими як соціальні медіа і цифрові платформи.

Фахівці в галузі "public relations" пропонують різні підходи до регулювання та управління комунікаційною взаємодією з медіа. Серед цих методів можна виділити:

- зміна правил реєстрації ЗМІ (владі надається можливість посилювати або пом'якшувати процедури реєстрації засобів масової інформації, що може впливати на кількість і різноманітність медіа, доступних для громадськості);
- притягнення до відповідальності (медіа можуть бути притягнуті до відповідальності за порушення різного роду, наприклад, за поширення неправдивої інформації або порушення етичних стандартів журналістики);
- контроль над контентом (органи влади можуть здійснювати нагляд за змістом інформації, що публікується в медіа, з метою забезпечення відповідності інформації державним інтересам або уникнення поширення шкідливого контенту);
- фінансова підтримка або обмеження (видача чи відмова у фінансових дотаціях може використовуватися як інструмент впливу на ЗМІ, що дозволяє підтримувати лояльні медіа або, навпаки, обмежувати діяльність тих, які критикують владу);
- обмеження на публікацію реклами (введення заборони для державних установ та підприємств на розміщення реклами у певних ЗМІ може бути інструментом впливу на економічний стан медіа);
- зміна доступу до інформації (влада може розширювати або обмежувати доступ до необхідної інформації для ЗМІ, що впливає на прозорість та можливості журналістів здійснювати свою роботу).

Ці методи відображають різні способи управління взаємодією з медіа, що можуть використовуватися для регулювання їхнього впливу на громадську думку та забезпечення інформаційної безпеки [43].

У будь-якому випадку, управління медіа простором пов'язане із застосуванням адміністративно-правових механізмів, як прямих, так і непрямих. Такі методи регулювання засобів масової інформації є можливими і

в багатьох випадках необхідними для забезпечення стабільності та безпеки в суспільстві.

З огляду на значний вплив ЗМІ на життєдіяльність сучасного суспільства, а також на важливість наслідків, які можуть спричинити медіа, кожна держава прагне контролювати та регулювати їх діяльність. Це є частиною загального обов'язку держави щодо управління суспільними процесами та функціонування соціальних інститутів. Відповідно, у кожній країні існують закони, що визначають правила створення, функціонування та регулювання ЗМІ.

У сучасних суспільствах функціонують три основні системи організації медіа:

- приватна (комерційна) система, де ЗМІ є незалежними комерційними організаціями, що функціонують на ринку і фінансуються за рахунок реклами та інших джерел доходів;

- державна система, у якій ЗМІ перебувають у власності держави і спрямовані на виконання державних завдань та політик;

- громадсько-правова система, що поєднує елементи державного фінансування та громадського контролю, націлена на забезпечення суспільного інтересу та плюралізму думок.

Одним з пріоритетних завдань держави є максимальне інформування населення про національні цінності, культурні досягнення, наукові розробки та інтелектуальний потенціал, як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні. Ця робота спрямована на формування позитивного іміджу держави, а також на зміцнення національної ідентичності. Для досягнення цих цілей важливо проводити активну інформаційну кампанію, що пояснює як внутрішню політику країни, так і процеси, які відбуваються в державі.

Комунікаційний потенціал державних органів не обмежується лише наявністю інформаційних каналів, через які можна доносити свої рішення до громадськості. Важливим аспектом є також забезпечення ефективного зворотного зв'язку з населенням, що дозволяє державі отримувати інформацію про настрої та потреби різних соціальних груп. Це, у свою чергу, дає можливість коригувати державну інформаційну політику, роблячи її більш адаптивною та відповідною реальним потребам суспільства.

Для ефективного формування механізму зворотного зв'язку між органами державної влади та суспільством необхідна активна участь громадян,

громадських діячів, організацій і об'єднань у засіданнях та обговореннях, що проводяться органами влади. Взаємодія з громадськістю в цьому контексті виступає як специфічна управлінська діяльність, спрямована на формування та підтримку позитивної громадської думки.

Основна мета такого виду діяльності полягає у створенні сприятливих умов для налагодження конструктивного діалогу між державою та громадянським суспільством, що дозволяє враховувати інтереси та потреби населення. Водночас, інформаційний простір стає одним із найважливіших об'єктів державного управління, і його регулювання в країнах з розвинутою економікою визнається пріоритетним завданням. Державна політика в інформаційній сфері повинна забезпечувати прозорість і доступність інформації, необхідної для ухвалення зважених рішень та зміцнення довіри громадян до влади.

Висновки до першого розділу

У сучасних умовах існує проблема недостатнього використання потенціалу зв'язків із громадськістю на рівні місцевої влади. На сьогоднішній день діяльність органів місцевого самоврядування у сфері зв'язків із громадськістю часто обмежується лише інформаційною функцією, що знижує ефективність цього процесу. Хоча місцева влада визнає необхідність побудови суспільного діалогу, на практиці цей процес часто перебуває під жорстким контролем влади, що обмежує його потенціал і впливає на якість зворотного зв'язку.

Інформаційна відкритість є важливим елементом цього процесу і може бути визначена як організаційно-правовий режим, що забезпечує будь-якому учаснику соціальної взаємодії доступ до необхідної та достатньої інформації. Така відкритість має на меті надати учасникам процесу можливість отримати інформацію про структуру, цілі, завдання, фінансові та інші важливі аспекти діяльності органів влади. Це дозволяє не тільки інформувати громадян, а й залучати їх до обговорення важливих питань, сприяючи підвищенню довіри до влади та забезпеченню її підзвітності.

Реалізація цього підходу сприятиме більш прозорій та ефективній діяльності органів влади, дозволить встановити дієвий механізм зворотного зв'язку та забезпечить кращу взаємодію з різними групами громадськості.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

2.1. Діагностика стану взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування з громадськістю у Підкамінській територіальній громаді

На сучасному етапі розвитку України як демократичної, соціальної та правової держави ключовим є забезпечення результативної співпраці між органами виконавчої влади на місцевому рівні, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства. Така взаємодія є критично важливою для належного впровадження принципів децентралізації, що полягає у передачі частини повноважень та відповідальності від центральної влади до місцевих органів.

Взаємодія між місцевою владою та громадянським суспільством дозволяє більш точно враховувати потреби й інтереси місцевих громад, оскільки інститути громадянського суспільства можуть безпосередньо залучатися до процесів ухвалення рішень. Така співпраця сприяє підвищенню якості публічних послуг, зокрема через ефективніше управління ресурсами, контроль за діями органів влади, а також забезпечення прозорості та підзвітності в роботі місцевих органів.

Ця взаємодія повинна ґрунтуватися на партнерстві та співробітництві з метою досягнення результатів, пов'язаних із демократизацією всіх аспектів державного управління і суспільного життя, соціально-економічним і культурним прогресом, а також комплексним забезпеченням захисту прав і свобод людини та громадянина.

Багато громадських організацій сприймають себе як авангард суспільства і прагнуть стати ключовими учасниками у процесі розвитку держави та суспільних відносин [32, с.47-53]

Органи місцевого самоврядування займають важливе місце у забезпеченні соціально-економічного розвитку громад, тому їхня співпраця з інститутами громадянського суспільства повинна ґрунтуватися на принципах партнерства, прозорості та рівності. Така модель взаємодії сприятиме не тільки підвищенню

ефективності управлінських процесів на місцях, але й зміцненню довіри між органами влади та громадянами, стимулюючи створення активних і відповідальних громад. В умовах демократичних перетворень в Україні це стане надійною основою для стійкого соціального розвитку та формування правової держави, що відповідає потребам і інтересам усіх її громадян.

Як зазначає Л. Гуріна, «практика взаємодії органів державної влади передбачає, перш за все, інформування громадськості з метою забезпечення загального уявлення про їх діяльність, реалізацію планів і проблеми, які потребують вирішення. Для досягнення цієї мети органи виконавчої влади використовують кілька основних видів комунікативних каналів:

- безпосереднє спілкування – це особисті контакти між громадянами (або їх об'єднаннями) та посадовими особами органу влади;
- спілкування через засоби зв'язку – включає телефонні розмови та різноманітні форми особистого листування;
- опосередковане спілкування – відбувається через засоби масової інформації, такі як преса, телебачення, радіо та комп'ютерні мережі» [8].

Основною метою діяльності Підкамінської територіальної громади у сфері взаємодії з громадськістю є забезпечення прозорих і відкритих відносин із населенням, громадськими організаціями, засобами масової інформації, політичними партіями, комерційними структурами та іншими організаціями, що діють на її території. Така діяльність спрямована на створення умов, за яких громадяни зможуть активно взаємодіяти з органами влади, брати участь у процесах ухвалення рішень та контролювати їх виконання. Це передбачає не лише доступ до інформації, але й забезпечення зворотного зв'язку між громадою та владою.

Одним з основних завдань громади є підвищення рівня довіри громадян до органів влади. Це досягається через відкритість і прозорість у їхній діяльності, залучення населення до вирішення важливих питань розвитку території, а також забезпечення справедливого й ефективного використання наявних ресурсів. Важливим аспектом цієї роботи є реалізація конституційних прав громадян, таких як право на доступ до інформації, право на участь у місцевому самоврядуванні та право на соціальний захист.

Ефективна взаємодія з різними секторами суспільства дозволить створити механізми партнерства між владою та громадою, сприятиме побудові

довготривалих відносин, заснованих на довірі та співпраці, і забезпечить сталий розвиток громади.

Головними завданнями політики, яку реалізує керівництво Підкамінської територіальної громади у сфері зв'язків із громадськістю, є:

- забезпечення відкритості органів місцевого самоврядування для мешканців, а також для громадських, політичних та інших організацій;
- підвищення рівня поінформованості населення та зацікавленості у діяльності органів влади.

Взаємодія Підкамінської територіальної громади відбувається у формах:

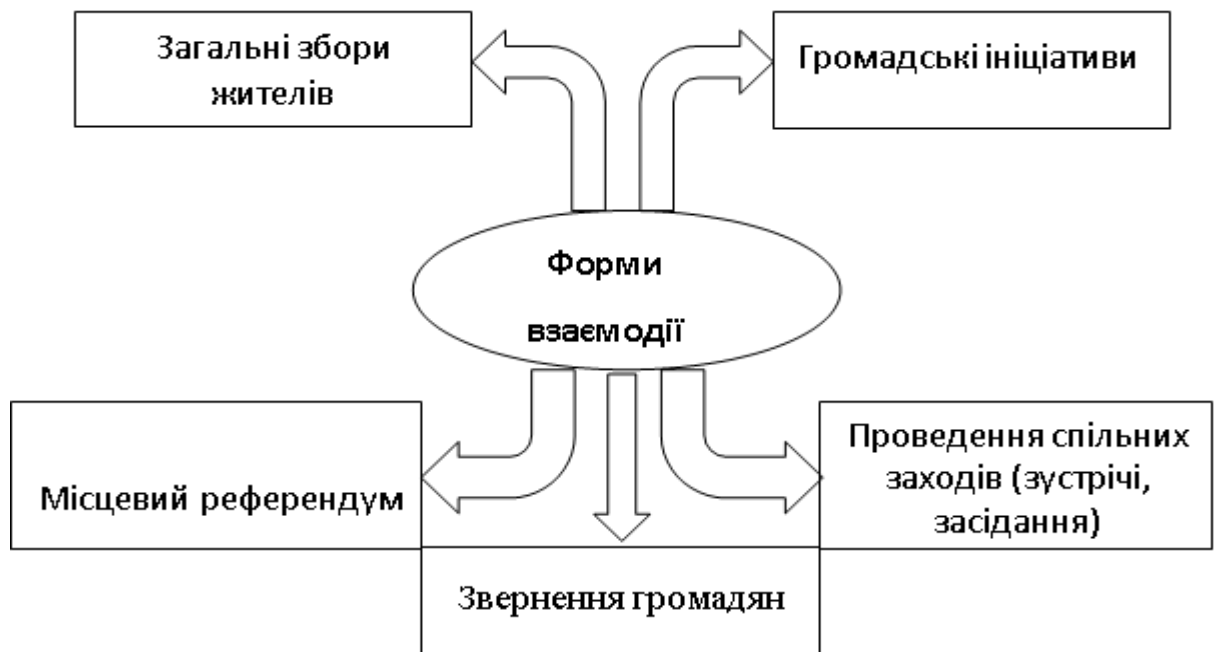

Рис. 2.1. Форми взаємодії Підкамінської територіальної громади із громадськістю

З розвитком Інтернету, який охопив усі сфери життя, офіційні веб-сайти стали основним джерелом інформації про місцеву владу та важливим каналом комунікації з нею. При розробці сайту особлива увага приділяється його головній сторінці. Важливими є не лише естетичні аспекти, але й зручність навігації, яка дозволяє користувачам швидко знаходити необхідну інформацію.

Веб-сайт Підкамінської селищної ради виконує роль офіційного джерела інформації. Основною метою створення цього сайту є публікація відомостей про діяльність ради, підвищення ефективності та прозорості її роботи, а також сприяння впливу на процеси, що відбуваються на території громади. Сайт також використовується для публікації проектів нормативно-правових актів та

рішень органів місцевого самоврядування.

Веб-сайт селищної ради наповнюється інформацією, підготовленою посадовими особами, установами та організаціями, що є комунальною власністю. Інші підприємства, організації, громадські спільноти та мешканці громади можуть подавати свої пропозиції для розміщення матеріалів на сайті, якщо ці матеріали сприятимуть популяризації, залученню інвестицій або висвітленню важливих подій.

З метою сприяння розвитку електронної демократії, відповідно до положень Конституції України та Закону України «Про звернення громадян», міською радою було розроблено процедуру подання електронних петицій та їх розгляду органами місцевого самоврядування [37].

Електронна петиція є специфічним методом колективного звернення громадян до Підкамінської ТГ та інших виконавчих органів для вирішення питань, що знаходяться в їхній компетенції. Петиція набирає чинності лише після досягнення необхідної кількості голосів і повинна бути розглянута органами місцевого самоврядування Підкамінської селищної ради.

Процес розгляду електронних петицій, що надходять до органів місцевого самоврядування Підкамінської територіальної громади, забезпечується загальним відділом.

Громадські консультації проводяться з питань, що охоплюють суспільно-економічний розвиток, захист і реалізацію прав та свобод громадян, а також забезпечення їхніх політичних, економічних, соціальних, культурних та інших потреб й інтересів.

Експертне опитування щодо практики проведення консультацій на місцевому рівні відбувалося з 25 січня по 15 лютого 2024 року. У Підкамінській територіальній громаді було опитано 14 респондентів: 5 представників громадських організацій, 1 незалежного експерта, 5 членів громадської ради при облдержадміністрації та 3 представників засобів масової інформації.

70% респондентів були ознайомлені з Порядком проведення консультацій з громадськістю з питань реформування та реалізації державної політики, в той час як 30% не знали про нього.

Слід зазначити, що публікації в засобах масової інформації визнані найменш ефективним способом інформування громадськості про заходи публічних консультацій. Жоден із опитаних респондентів не вважав їх

основним джерелом інформації про публічні консультації.

Дослідження також виявило, в якій мірі, на думку громадян, можна досягти цілей проведення публічних консультацій. У рамках опитування респонденти оцінювали ступінь досягнення цих цілей за 5-бальною системою.

1 бал – ціль не може бути досягнута взагалі;

5 балів – ціль може бути досягнута у повній мірі.

Узагальнені результати наведені у таблиці 2.1

Таблиця 2.1

Ступінь досягнення цілей проведення консультацій з громадськістю, %

Цілі	1	2	3	4	5
Посилення взаємодії між громадськістю та органами виконавчої влади у вирішенні важливих питань суспільного життя	4	24	47	24	1
Підвищення якості прийнятих органами виконавчої влади рішень за рахунок врахування пропозицій громадськості	6%	17%	57%	14%	6%
Підвищення рівня прозорості діяльності органу виконавчої влади, доступу громадськості до інформації про таку діяльність	3%	15%	48%	26%	8%
Зниження рівня корупції	14%	49%	24%	5%	8%
Підвищення активності інститутів громадянського суспільства у вирішенні важливих питань суспільного життя	3%	21%	44%	24%	8%

Примітка. За даними джерела [81]

Відповідно до даних таблиці, учасники опитування найнижчими балами (1-2) оцінили ефективність консультацій у зниженні рівня корупції. Водночас найвищі оцінки (4-5 балів) були присвоєні ролі консультацій у покращенні прозорості діяльності органів виконавчої влади та активізації інститутів громадянського суспільства у вирішенні важливих питань суспільного життя.

Консультації з громадськістю здійснюються в різних формах публічного обговорення, таких як конференції, семінари, форуми, громадські слухання, "круглі столи", збори, зустрічі з громадськістю та робота громадських приймалень.

У рамках експертного опитування респондентам було запропоновано оцінити, наскільки поширеними є різні форми консультацій з громадськістю на практиці (див. таб. 2.2).

За результатами проведеного моніторингу встановлено, що протягом 2023

року місцеві друковані засоби масової інформації регулярно інформували населення про діяльність громадських організацій. Вони висвітлювали участь громадян у роботі органів місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування, публікували журналістські розслідування, сприяли підвищенню правової обізнаності громадян через роз'яснення нормативно-правових актів. Крім того, засоби масової інформації інформували про позитивні приклади вирішення проблем громад та окремих осіб за допомогою правових та інформаційних методів захисту прав, а також через участь у громадських акціях.

Таблиця 2.2.

Найбільш поширені форми консультацій з громадськістю

Форми консультацій	Не застосовувались взагалі	Застосовувались інколи	Застосовувались дуже часто
Публічні заходи з великою кількістю учасників: круглі столи, громадські слухання, збори, конференції та форуми	10 %	60%	30%
Публічні заходи з обмеженою кількістю учасників: зустрічі з громадськістю, наради та робочі групи за участю представників громадськості	6%	59%	35%
Електронні консультації на веб-сайті облдержадміністрації	48%	37%	15%

У Підкамінській територіальній громаді можна виокремити кілька ключових напрямів співпраці обласної державної адміністрації з громадянським суспільством. Основні форми взаємодії включають:

а) залучення громадськості та громадських організацій до участі в громадських слуханнях, обговореннях проєктів рішень та регіональних програм;

б) участь представників організацій громадянського суспільства у складі консультативно-дорадчих органів та координаційних рад;

в) реалізація соціальних проєктів громадськими організаціями, які отримують фінансування з Державного бюджету;

г) спільна реалізація проєктів між обласною владою та громадськими організаціями;

д) участь посадових осіб у заходах громадських організацій (круглі столи, тренінги, семінари, конференції) для обміну інформацією та досвідом.

Окрім того, обласна влада активно підтримує розвиток інститутів громадянського суспільства і прагне забезпечити їхню участь у процесах формування та реалізації державної і регіональної політики, що підтверджується чинним законодавством України.

В умовах сучасного розвитку громадянського суспільства та обмежених бюджетних ресурсів органи державної влади і місцевого самоврядування змушені активно залучати громадян до вирішення соціальних і економічних проблем регіону. Активність населення стає важливим, хоча й обмеженим, джерелом матеріальних, інтелектуальних, організаційних та інших ресурсів, необхідних для ефективної реалізації багатьох ініціатив та проєктів.

2.2. Оцінка ефективності взаємодії Підкамінської міської територіальної громади із громадськістю

На сьогоднішній день потреба в інформаційній прозорості у питаннях політичної та господарської діяльності органів влади зростає не лише серед громадян, але й серед самих представників цих органів, які також потребують зворотного зв'язку від населення. Така взаємодія важлива для коригування управлінських рішень, підвищення легітимності та зміцнення довіри до місцевої влади з боку суспільства.

Залучення громадян до обговорення важливих питань, які безпосередньо стосуються їхнього життя на території громади, таких як житлово-комунальні послуги чи транспортне обслуговування, є важливою частиною взаємодії з громадськістю. Це сприяє більш ефективному вирішенню проблем і врахуванню інтересів мешканців у процесі прийняття рішень місцевою владою.

Міське самоврядування виконує функцію інституту громадянського суспільства, надаючи громадянам реальні можливості для участі у політичних і суспільних процесах. Важливим чинником активізації громадянської участі є розуміння можливості впливу на політичні рішення, що сприяє подоланню відстороненості громадян від загальносуспільних процесів [4, С.70].

Звернення громадян до органів виконавчої влади, зокрема до Підкамінської селищної ради, завжди мали велике значення для вивчення найбільш актуальних соціально-економічних, політичних та культурних проблем як на загальнонаціональному рівні, так і в контексті конкретних регіональних особливостей. Такі звернення сприяють оперативному

моніторингу змін у настроях, потребах та мотиваціях різних верств населення, що дозволяє більш ефективно реагувати на виклики часу і забезпечувати належне управління на місцях та допомагають удосконалити процес управління розвитком територіальної громади.

Ефективність інформаційного забезпечення місцевих органів влади значною мірою залежить від структури та якості роботи відповідних служб. Вони відіграють ключову роль у інформуванні населення про доступні можливості участі у підготовці й реалізації рішень місцевого самоврядування. Окрім цього, ці служби відповідають за встановлення механізмів зворотного зв'язку з громадськістю, а також за аналіз думок і настроїв різних соціальних груп. Отже, рівень професіоналізму PR-служб місцевої влади є вирішальним показником для оцінки ефективності комунікаційної діяльності органів самоврядування.

Аналіз ефективності роботи PR-служби місцевої влади потребує збирання та оцінки інформації за низкою важливих параметрів. Серед основних показників, які доцільно враховувати, можна виокремити такі:

- кількість та якість підготовлених інформаційних матеріалів і прес-релізів – оцінюється як обсяг, так і змістовна якість інформації, що готується PR-службою;

- система розсилки прес-релізів – аналізується, як організована доставка інформаційних повідомлень до засобів масової інформації та зацікавлених сторін;

- співвідношення кількості випущених прес-релізів до кількості опублікованих у ЗМІ – показник, що відображає результативність інформаційних кампаній та їхній вплив на медіа-простір;

- кількість проведених прес-конференцій та спеціальних заходів (прес-тури, презентації) – оцінюється ефективність цих заходів за співвідношенням числа запрошених журналістів до тих, хто реально взяв участь, а також загальна кількість учасників;

- кількість та масштаб проведених заходів (учасники акцій, презентацій тощо) – це важливий показник залученості громадськості та медіа до діяльності місцевої влади;

- рівень підготовки аналітичної та прогностичної інформації про стан громадської думки – оцінюється глибина аналізу та передбачення суспільних

настроїв на основі зібраних даних.

Однак, ефективність роботи PR-служби значною мірою залежить від базових підходів до її організації. До важливих аспектів, які впливають на результативність комунікаційної діяльності, належать:

- структурний статус PR-служби в системі органів місцевого самоврядування – важливо оцінити, наскільки ця служба інтегрована в загальну структуру місцевої влади та якою мірою вона впливає на ухвалення рішень;

- структурна організація самої PR-служби – оцінюється її відповідність функціональним завданням зі зв'язків із громадськістю, включно з кадровим складом та ресурсним забезпеченням;

- механізми взаємодії PR-служби з іншими підрозділами місцевої влади – ключовим показником є налагодженість системи обміну інформацією між різними державними структурами, що впливає на ефективність комунікації.

Ці показники поєднуються в загальний параметр – організаційно-структурна відповідність PR-служби місцевої влади її функціям у сфері зв'язків із громадськістю. Він дозволяє оцінити, наскільки діяльність PR-служби відповідає потребам організації та її здатності взаємодіяти з громадськістю на високому рівні.

У процесі проведеного дослідження нами було зібрано дані щодо рівня довіри громади до діяльності Підкамінської селищної ради. Соціологічне опитування, зокрема, включало питання: «Як Ви ставитеся до діяльності Підкамінської селищної ради?». На основі відповідей респондентів була побудована матриця сприйняття, що дозволяє оцінити громадську думку щодо діяльності місцевої влади. Згідно з отриманими результатами, відповіді респондентів були умовно розподілені на чотири групи:

1. Група з високою оцінкою діяльності – респонденти, які позитивно оцінили роботу Підкамінської селищної ради. Ця категорія відображає високий рівень довіри до влади та підтримки її рішень.

2. Група з доброю оцінкою – респонденти, які здебільшого позитивно оцінюють діяльність ради, хоча питома вага позитивних оцінок незначно перевищує негативні. Це свідчить про наявність певної критики, але загалом респонденти схильні підтримувати діяльність влади.

3. Група із задовільною оцінкою – у цій групі переважають негативні оцінки діяльності міської ради, однак кількість позитивних відгуків

залишається значною. Це вказує на змішане сприйняття, коли респонденти частіше критикують, ніж підтримують рішення влади.

4. Група з незадовільною оцінкою респонденти, чиї негативні оцінки діяльності ради значно переважають позитивні. Ця категорія вказує на відсутність довіри та високий рівень невдоволення діями місцевої влади.

Такий поділ дозволяє побачити загальну картину громадської думки та виявити рівні довіри і критики з боку різних соціальних груп у громаді. Він також може бути основою для подальшого аналізу та вдосконалення роботи міської ради на основі потреб і очікувань громади.

Згідно з отриманими даними соціологічного опитування:

- 55% респондентів дали високу оцінку роботі Підкамінської територіальної громади (ТГ);
- 29% опитаних оцінили діяльність громади на рівні «добре»;
- 11% респондентів зазначили, що робота Підкамінської ТГ є «задовільною»;
- 5% опитаних висловили невдоволення діяльністю громади, оцінивши її як «незадовільну».

Таким чином, більшість опитуваних демонструють позитивне ставлення до роботи Підкамінської ТГ. Однак серед громадян існує певний рівень невдоволеності, який, на нашу думку, пов'язаний із недостатньою інформованістю населення, зокрема через брак інформації в засобах масової інформації.

Враховуючи наявність негативних відгуків серед опитуваних, доцільно рекомендувати керівництву громади вжити заходів для підтримки та покращення свого позитивного іміджу.

Одним із ефективних шляхів вирішення цієї проблеми є більш активне залучення жителів громади до процесу стратегічного планування розвитку міста. Формування фокус-груп із числа мешканців, які мають бажання та готовність брати участь у розробці проєктів розвитку громади, дозволить підвищити рівень їхньої залученості та довіри до місцевої влади. Це також сприятиме більшій прозорості у прийнятті рішень та підвищенню рівня інформованості громадян щодо планів і ініціатив місцевої влади.

При формуванні фокус-груп для залучення мешканців громади до стратегічного планування, керівництву територіальної громади слід звернути

особливу увагу на різноманітність інтересів учасників та можливі суперечності між ними. Інтереси різних соціальних груп можуть бути досить різноманітними, і це природно призводить до виникнення певних конфліктів чи розбіжностей у поглядах.

Для того, щоб процес був максимально ефективним, керівництву необхідно не лише запрошувати до участі в обговоренні різні зацікавлені сторони, а й ретельно аналізувати інформацію та пропозиції, які надходять від учасників. Такий підхід дозволить вчасно виявити конфліктні моменти, забезпечити пошук компромісів та вибрати найкраще рішення, яке буде враховувати інтереси всіх сторін.

Залучення громадян до процесу ухвалення рішень не тільки підвищить їхню активність і зацікавленість у справах громади, але й сприятиме формуванню довіри до місцевої влади. Це особливо важливо в контексті забезпечення відкритості, прозорості та зрозумілості процесів прийняття рішень. Коли влада демонструє готовність дослухатися до громадян і несе відповідальність за ухвалені рішення, це закладає міцну основу для побудови ефективних та довірливих взаємовідносин з громадою.

Таким чином, успішне функціонування таких фокус-груп залежить від:

- врахування різноманітності інтересів – керівництву слід передбачити можливість конфліктів та суперечностей і бути готовими до пошуку компромісів;
- аналізу інформації – важливо ретельно вивчати пропозиції від усіх учасників, щоб знайти найбільш оптимальні рішення для розвитку громади;
- прозорості та відкритості – чітке інформування про процеси прийняття рішень підвищить рівень довіри громадян;
- відповідальності – прозорі рішення, за які влада несе відповідальність, є ключовими для побудови довготривалих взаємин із громадськістю.

У структурі апарату Підкамінської селищної ради створено відділ роботи із зверненнями громадян, на який покладено ключове завдання – забезпечення своєчасності та повноти розгляду звернень, що надходять як безпосередньо від громадян, так і з органів влади вищого рівня, а також від органів місцевого самоврядування, засобів масової інформації, установ, організацій і підприємств.

Основною метою діяльності цього відділу є покращення умов для реалізації громадянами їх конституційного права на звернення, а також

забезпечення належної реакції на обґрунтовані факти, які свідчать про порушення вимог законодавства. З метою досягнення поставленої мети у відділі забезпечується:

- кваліфікований і об'єктивний розгляд звернень – заяви, пропозиції та скарги громадян підлягають ретельному і всебічному аналізу;
- своєчасність розгляду – забезпечується оперативний підхід до вирішення порушених громадянами питань, що дозволяє швидко реагувати на нагальні проблеми;
- контроль за розглядом звернень – організовано моніторинг і контроль за тим, щоб усі звернення були опрацьовані у встановлені строки та з урахуванням вимог законодавства.

Цей відділ відіграє ключову роль у побудові дієвої комунікації між місцевою владою та громадянами, сприяючи не лише оперативному вирішенню проблем, але й підвищенню рівня довіри до органів місцевого самоврядування через відкритий та відповідальний процес обробки звернень. (див. рис. 2.3.)

Робота із письмовими зверненнями громадян
Організація особистого прийому громадян
Ведення окремого діловодства за зверненнями громадян
Періодична підготовка інформаційних довідок
Контроль за дотриманням законодавства про звернення громадян
Аналіз та узагальнення даних щодо звернень громадян
Розгляд стану справ за зверненнями громадян
Організація «гарячої» телефонної лінії
Адміністрування веб-сторінки «Звернення громадян»
Удосконалення нормативно-правових актів організації

Рис.2.3. Внутрішньо-організаційні процеси відділу роботи із зверненнями громадян. Примітка. Розроблено автором самостійно.

Серед громадян, які звертаються до місцевих органів влади, значну частку становлять найменш соціально захищені категорії населення, такі як ветерани праці, пенсіонери, учасники війни та члени багатодітних сімей. Їх частка складає 54,3% від загальної кількості звернень. Це вказує на значну потребу в підтримці саме цієї частини населення.

Аналіз змісту звернень цих громадян демонструє, що найактуальнішими залишаються питання, пов'язані із соціальною допомогою та забезпеченням базових потреб. Серед них: надання матеріальної допомоги; виплати державних соціальних допомог на дітей та малозабезпеченим сім'ям; призначення житлових субсидій; забезпечення спецавтотранспортом.

Окрім цих питань, громадяни також проявляють зацікавленість новими соціальними ініціативами Президента України. Зокрема, вони цікавляться механізмами забезпечення безоплатними телетюнерами для прийому цифрового телерадіомовлення для окремих категорій населення.

Поточний стан соціального захисту населення в Україні характеризується рядом проблем:

- недофінансування — державний бюджет недостатньо забезпечує фінансування соціальних програм, що призводить до нестабільності у наданні допомоги;
- зростання вартості послуг — медичні, освітні та культурні послуги значно подорожчали, тоді як їх якість часто залишається незадовільною;
- державна монополія в соціальному захисті — значна частка участі держави в управлінні соціальним захистом супроводжується недостатньою залученістю населення у вирішення цих питань;
- нормативно-правова складність — велика кількість нормативних актів, що регулюють сферу соціального захисту, створює складнощі в їх реалізації.

Ці фактори підвищують рівень звернень до місцевих органів влади, оскільки значна частина громадян змушена шукати допомоги у вирішенні проблем соціального захисту. Умови, за яких громадяни мають звертатися за соціальними послугами, демонструють потребу в реформуванні та вдосконаленні системи соціального захисту, аби зробити її більш доступною, прозорою та ефективною для всіх категорій населення.

Актуальні питання, з якими зверталися мешканці до Підкамінської селищної ради упродовж 2021-2023 роках

№ з/п	Питання	Кількість звернень		
		2021 рік	2022 рік	2023 рік
1.	Соціальний захист	71	58	57
2.	Сільське господарство	46	40	26
3.	Житлово-комунальне господарство	34	30	19
4.	Покращення житлових умов	35	25	12
5.	Охорона здоров'я	23	14	9

Примітка. Розроблено автором самостійно за даними річних статистичних звітів відділу роботи із зверненнями громадян

Велика кількість питань, що стосуються аграрної політики та земельних відносин, обумовлена тим, що сільське господарство залишається однією з ключових галузей економіки як в Україні, так і в Підкамінській територіальній громаді. Однак у останні роки спостерігається погіршення як кількісних, так і якісних характеристик демографічних процесів на селі. Соціальна інфраструктура села продовжує занепадати, що, в свою чергу, веде до зниження трудової зайнятості у сільській місцевості. Державна підтримка сільського господарства залишається недостатньою для забезпечення стабільного розвитку цієї важливої сфери.

Серед основних проблем, які виникають у процесі ведення фермерського господарства, можна виділити виробничо-економічні відносини між фермерськими господарствами та окремими громадянами, а також питання, пов'язані з отриманням у власність або оренду земельних ділянок із земель комунальної власності. Ці питання стають дедалі актуальнішими в умовах зміни земельних правовідносин.

Проблеми житлово-комунального господарства в Україні, а також в регіонах, значно впливають на приріст звернень громадян до органів державної влади. Серед основних причин можна виділити кілька ключових аспектів:

- підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги: Зростання тарифів на комунальні послуги безпосередньо позначається на фінансовому становищі громадян і їх родин. Це викликає хвилю незадоволення серед населення, яке змушене витрачати значну частину своїх доходів на оплату цих послуг;
- підвищення цін на енергоресурси: Вартість газу та інших енергоресурсів продовжує зростати, що також негативно впливає на фінансовий стан

домогосподарств, особливо тих, які мають обмежені ресурси;

- погіршення матеріально-технічного стану комунального сектора: За останні роки спостерігається зниження якості комунальних послуг через застаріле обладнання та інфраструктуру. Невміння вчасно виявляти та вирішувати проблеми призводить до збільшення звернень громадян;

- несистемний підхід до вирішення проблем: Відсутність чіткої стратегії і планування у сфері житлово-комунального господарства часто призводить до випадкових і неефективних рішень;

- несприятливі економічні та інституційні умови: Адміністративне втручання у формування тарифів і цін зменшує ефективність роботи галузі, ускладнюючи ситуацію для споживачів і постачальників послуг.

Окрім цього, одним із ключових пріоритетів державної політики в Україні є збереження та зміцнення здоров'я нації, а також підвищення якості медичного обслуговування. Проте ця сфера стикається з суттєвими недоліками, серед яких:

- високі ціни на медичні препарати (громадяни змушені витратити значні кошти на ліки, що стає додатковим фінансовим тягарем);

- оплата за медичні послуги (вартість медичних послуг також залишається високою, що ускладнює доступ до необхідної допомоги, особливо для соціально вразливих груп населення);

- зниження якості роботи медичного персоналу (низька мотивація медиків через недостатню оплату праці та погані умови роботи негативно впливають на якість надання медичних послуг);

- недостатня інфраструктура лікарняних закладів (багато лікарень, особливо у сільській місцевості, страждають від нестачі медичного персоналу та необхідного обладнання, що знижує доступність та якість медичних послуг).

Усі ці фактори призводять до зростання невдоволення серед населення, яке вимагає вирішення цих нагальних проблем. Потрібно розробити комплексні рішення для покращення якості житлово-комунальних послуг та медичного обслуговування, що вимагає активної співпраці між органами влади, громадськістю та підприємствами у відповідних сферах.

Однак аналіз звернень громадян до органів влади свідчить, що основними причинами цих звернень є загальне соціально-економічне становище держави та регіону, а також численні порушення соціально-економічних, громадянських

і особистих прав.

Основними причинами звернень громадян є:

– соціально-економічне становище: економічні труднощі (високий рівень безробіття, низькі заробітні плати та зниження життєвого рівня призводять до зростання соціальної напруги в суспільстві. Люди часто звертаються за допомогою у вирішенні фінансових проблем або для отримання соціальних виплат); проблеми з доступом до базових послуг (недостатнє забезпечення населення медичними, освітніми та соціальними послугами викликає обурення громадян, які вимушені шукати способи вирішення цих питань через звернення до державних структур);

– порушення прав громадян: соціально-економічні права (зниження рівня соціальних гарантій, непередбачені зміни в законодавстві, що стосуються соціального захисту, призводять до порушення прав на гідне життя. Громадяни вимагають від влади відновлення їхніх прав та надання належних соціальних послуг), громадянські права (порушення прав на свободу слова, мирні зібрання та доступ до інформації викликають занепокоєння у населення, що в свою чергу змушує їх звертатися до органів державної влади за захистом своїх прав);

– інституційні проблеми: недостатня відповідальність державних органів (часто громадяни стикаються з байдужістю або неефективністю державних установ у вирішенні їхніх питань, що підриває довіру до органів влади), відсутність прозорих механізмів звернення (громадяни можуть відчувати, що їхні звернення не отримують належної уваги або не приводять до реальних змін, що змушує їх повторно звертатися за допомогою).

Отже, всі зазначені фактори підкреслюють важливість системного підходу до розв'язання соціально-економічних проблем, удосконалення механізмів захисту прав громадян та забезпечення прозорості в діяльності органів влади. Ключовим є активізація діалогу між владою та громадськістю, що дозволить реально покращити умови життя населення та відновити довіру до інститутів державної влади.

Висновки до другого розділу

Зв'язки з громадськістю в умовах діджиталізації займають ключову роль у процесі управління розвитком територіальних громад, оскільки забезпечують ефективну комунікацію між органами місцевого самоврядування та

громадянами. Вони сприяють формуванню зворотного зв'язку, що дозволяє органам влади отримувати інформацію про потреби, проблеми та побажання мешканців, а також забезпечує прозорість і відкритість у процесі прийняття рішень.

Зв'язки з громадськістю виконують не тільки функцію комунікації, але й є важливою складовою сталого розвитку територіальних громад. Вони допомагають органам місцевого самоврядування не лише враховувати думки та інтереси громадян, але й ефективно залучати потенціал громади для вирішення соціальних та економічних завдань.

РОЗДІЛ 3

МЕХАНІЗМ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У ПРОЦЕСІ КОМУНІКАЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

3.1. Основні напрями оптимізації взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування із громадськістю

Оптимізація взаємодії між органами державного управління та місцевого самоврядування з громадськістю є ключовим аспектом управління розвитком територіальної громади, оскільки вона сприяє підвищенню ефективності прийняття рішень, розвитку інфраструктури та забезпеченню соціального благополуччя. Така взаємодія дозволяє краще враховувати потреби мешканців, підвищує прозорість процесів та зміцнює довіру до органів влади, що в свою чергу забезпечує сталий розвиток громади. Відповідно до сучасних тенденцій в управлінні та демократизації процесів, виділяються кілька основних напрямів оптимізації цієї взаємодії:

1. Розвиток відкритості та прозорості.

Органи місцевого самоврядування повинні забезпечити відкритість своїх рішень, фінансових звітів та планів розвитку. Для цього створюються онлайн-платформи, публікуються документи в інтернеті, проводяться публічні слухання. Регулярні консультації з громадою через опитування, збори та форуми дозволяють органам влади отримувати відгуки та враховувати думку громадян при розробці місцевих політик і стратегій розвитку.

2. Участь громадян у процесах прийняття рішень.

Це можуть бути регулярні зустрічі або спеціальні заходи, де обговорюються важливі питання розвитку громади. Такий формат дозволяє громадянам безпосередньо впливати на рішення щодо місцевого бюджету, розвитку інфраструктури, благоустрою та інших аспектів. Використання платформ для електронних петицій, онлайн-голосувань, звернень та обговорень дозволяє громадянам брати участь у процесах управління незалежно від їхнього місцезнаходження.

3. Покращення комунікації між органами влади та громадою.

Це дає можливість громадянам отримувати оперативну інформацію щодо рішень органів місцевого самоврядування, а також звертатися за допомогою у

вирішенні адміністративних питань.

4. Активізація участі громадських організацій і ініціативних груп.

Органи місцевого самоврядування можуть залучати активістів та місцеві НУО до розробки та реалізації соціальних програм, освітніх ініціатив, а також до контролю за виконанням місцевих бюджетів. Участь у програмах підтримки місцевих ініціатив, надання фінансування та ресурсів для громадських проектів підвищує ефективність вирішення місцевих проблем.

5. Цифровізація та електронне управління.

Запровадження е-урядування дозволяє громадянам звертатися до органів місцевого самоврядування за допомогою цифрових платформ, що значно знижує бюрократичні бар'єри та покращує доступ до адміністративних послуг. Вдосконалення систем для збору і аналізу даних дозволяє краще розуміти потреби громади і планувати розвиток території на основі реальних показників.

6. Підвищення рівня правової грамотності громадян.

Органи місцевого самоврядування можуть організовувати тренінги, семінари та інформаційні кампанії для підвищення рівня правової грамотності населення.

7. Моніторинг та оцінка ефективності політик.

Важливим напрямком є створення механізмів громадського контролю за реалізацією місцевих програм і використанням бюджетних коштів. Підзвітність органів місцевого самоврядування підвищує довіру громадян до влади, а регулярна оцінка результатів впровадження політик на основі зворотного зв'язку від громадян дозволяє коригувати стратегії розвитку і відповідати на зміни в потребах населення.

8. Створення платформ для співпраці між різними рівнями влади.

Сприяння розвитку партнерств з приватним сектором і міжнародними інституціями дозволяє залучати додаткові ресурси та досвід для розвитку місцевих територій.

Загалом, оптимізація взаємодії органів державного управління і місцевого самоврядування з громадськістю допомагає створювати більш ефективні, прозорі та орієнтовані на потреби громади механізми управління, що в свою чергу сприяє сталому розвитку територіальних громад та покращенню якості життя їх мешканців.

Ефективна модель взаємодії передбачає також доступ до сучасних засобів

комунікації, таких як офіційні вебсайти, соціальні мережі, електронні засоби зв'язку та традиційні медіа, що дозволить оперативно доносити інформацію до широкого загалу. В результаті, підвищення рівня поінформованості населення не лише сприятиме кращій взаємодії між громадянами та владою, але й стимулюватиме розвиток місцевої демократії та зміцнення довіри до органів місцевого самоврядування. Цілі інформаційно-роз'яснювальної роботи є багатогранними і спрямовані на забезпечення відкритості, обізнаності та активної участі громадян у суспільно-політичному житті. Основні цілі цієї діяльності включають:

1. Підвищення поінформованості населення дозволяє мешканцям глибше розуміти вплив ухвалених рішень на їхнє життя і ефективніше брати участь у процесах прийняття рішень.

2. Інформаційно-роз'яснювальна робота має на меті залучення громадян до активної участі в управлінні місцевими та державними справами. Це може включати просування ідей громадянського контролю, участі в публічних консультаціях, обговореннях та інших формах залучення до ухвалення рішень.

3. Однією з важливих цілей є забезпечення прозорості діяльності органів державної та місцевої влади. Це допомагає створити механізми громадського контролю за виконанням рішень, що, у свою чергу, сприяє підвищенню довіри до влади та зменшенню ризиків корупції.

4. Роз'яснення законодавчих та нормативних актів. Інформаційно-роз'яснювальна робота спрямована на пояснення цих змін, забезпечуючи зрозуміле тлумачення складних юридичних положень.

5. Формування суспільної довіри покликане побудувати відкритий діалог між громадянами і владою, що сприятиме зміцненню довіри до державних та місцевих інституцій. Регулярна та чесна комунікація підвищує відчуття причетності громадян до суспільно важливих процесів.

6. Інформаційно-роз'яснювальна робота також покликана просувати нові державні чи місцеві програми, проекти або реформи, пояснювати їхні цілі, механізми реалізації та очікувані результати для суспільства.

7. Розвиток правової свідомості громадян. Однією з цілей є підвищення рівня правової обізнаності населення, що включає інформування про їхні права та обов'язки, а також можливості використання правових інструментів для захисту своїх інтересів.

Таким чином, головною метою інформаційно-роз'яснювальної роботи є створення відкритого, прозорого і ефективного інформаційного середовища, яке сприятиме зміцненню зв'язків між владою і суспільством, а також забезпечить активну участь громадян у процесах державного і місцевого управління.

Практика показує, що найкращі результати досягаються завдяки безпосередньому спілкуванню посадових осіб місцевого самоврядування з громадянами, що може відбуватися як в установах, так і через телефонні дзвінки. У цьому контексті важливо активно використовувати гарячу лінію для обробки звернень населення та вирішення термінових питань. Для цього необхідно зазначити номери телефонів керівників і служб, через які громадяни можуть отримати потрібну інформацію.

Ключовим етапом є чітке формулювання цілей та завдань у сфері зв'язків з громадськістю органів місцевого самоврядування. Дослідження показало, що керівництво Підкамінської територіальної громади встановлює неясні цілі та завдання, що ускладнює оцінку їх досягнення. Ці цілі є загальними і не враховують потреб та інтересів місцевого населення. Тому працівникам Підкамінської територіальної громади потрібно проводити аналітичні дослідження для розробки стратегії в сфері зв'язків з громадськістю, а також для визначення конкретних цілей і завдань місцевого самоврядування.

Постановка чітких цілей і завдань сприяє стандартизації діяльності в сфері зв'язків з громадськістю. Однак, у більшості випадків ця діяльність орієнтована на вимоги органів місцевого самоврядування, а не на вплив на соціальні відносини чи розвиток місцевої спільноти. Щоб створити позитивну громадську думку про діяльність Підкамінської територіальної громади, потрібно впроваджувати нові підходи та технології в процес реалізації зв'язків з громадськістю.

Аналіз діяльності зі зв'язків із громадськістю, що проводиться Підкамінської територіальної громади, свідчить про те, що використовувані технології не є достатньо ефективними. Раніше вже зазначалося, що існують труднощі у налагодженні співпраці з обласними ЗМІ, оскільки великі міські медіа не виявляють інтересу до висвітлення подій у муніципальних утвореннях. Це також свідчить про недостатній інтерес органів місцевого самоврядування до встановлення неформальних, дружніх відносин з представниками медіа.

Причиною цього є масштаби заходів, які, зокрема, залежать від фінансування. Тому органи місцевого самоврядування переважно взаємодіють із муніципальними та районними ЗМІ, що є доцільним з огляду на їх орієнтацію на місцеве співтовариство.

Для того щоб привернути увагу великих міських ЗМІ до своєї діяльності та побудувати з ними співпрацю, Підкамінська територіальна громада має створювати оригінальні інформаційні приводи і уникати стандартизації у зв'язках із громадськістю. Працівникам Підкамінської територіальної громади слід вивчати нові тренди в PR та розробляти креативні програми. На нашу думку, одним із інструментів взаємодії з журналістами можуть стати «клубні вечори», які сприятимуть налагодженню зв'язків із громадськістю.

Основним каналом інформування місцевої громади залишаються муніципальні видання, тому цьому способу розповсюдження інформації слід приділяти особливу увагу. Однак, в ході дослідження не було виявлено жодних муніципальних видань. У зв'язку з цим, пропонуємо Підкамінській територіальній громаді розглянути можливість створення періодичного видання, яке висвітлювало б актуальні події та важливі аспекти життя громади. Редакційна колегія повинна розробити конкретні концепції муніципального видання, адаптуючи їх до потреб місцевого населення. Ця концепція повинна передбачати наявність постійних рубрик та матеріалів від авторів, таких як депутати Підкамінської територіальної громади.

Одним із сучасних трендів у використанні інтернет-технологій є створення мобільних додатків. Муніципальні мобільні додатки мають на меті спростити подання запитів до місцевих органів влади, а також надавати жителям громади можливість висловлювати свої думки з актуальних питань. Використання таких технологій може значно підвищити гнучкість та прозорість діяльності органів місцевого самоврядування.

Аналіз діяльності Підкамінської територіальної громади свідчить про те, що керівництво організовує заходи з метою залучення уваги та участі місцевих жителів. Однак при цьому не розробляються чіткі PR-мети та завдання, і проведення заходу стає самоціллю.

Такий підхід не дозволяє розробити адекватні критерії для оцінки ефективності проведених заходів. Керівництву Підкамінської територіальної громади слід виходити з визначених цілей і завдань у сфері формування

зв'язків із громадськістю та розробити програму заходів.

Підкамінська територіальна громада повинна проводити заходи, які сприятимуть підвищенню обізнаності мешканців про місцеве самоврядування, забезпечувати їх участь у засіданнях місцевої влади, а також активно залучати до життя громади через участь у зборах мешканців, загальних зборах колективів, засіданнях активу, радах, мітингах, зльотах, урочистих зустрічах, нарадах, конференціях, семінарах та організованих поїздках.

Для успішної взаємодії з населенням органам місцевого самоврядування важливо регулярно виявляти потреби та інтереси громади. Для цього доцільно організувати і проводити вступний моніторинг суспільно-політичного процесу, а надалі підтримувати його на регулярній основі. Такий моніторинг може включати кілька етапів.

Зібрані дані мають використовуватися для визначення інформаційної політики органів місцевого самоврядування. Оцінка інформаційного простору муніципального освіти та району також є важливою частиною цього процесу.

МОНІТОРИНГ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	I етап	
	Кількісний та якісний аналіз складу населення.	
	II етап	
	Проведення соціологічних опитувань населення з	
	актуальних питань	
	III етап	
	Аналіз коментарів у місцевих спільнотах та на	
	форумах	

Рис. 3.1. Етапи проведення моніторингу суспільно- політичного процесу на базі Підкамінської територіальної громади

Для ефективної реалізації вказаних рекомендацій Підкамінській територіальній громаді необхідно активно залучати місцевих мешканців до користування офіційним сайтом, сприяти популяризації муніципального видання та регулярно інформувати громадськість про заплановані заходи. Органи місцевого самоврядування повинні розміщувати інформацію про свою

діяльність і можливості участі жителів на вуличних плакатах, рекламних щитах і стендах, а також у приміщеннях бюджетних та державних установ, що знаходяться на території громади.

Основні форми підготовки та оприлюднення інформації, які можуть бути використані органами місцевого самоврядування, включають:

- офіційні веб-сайти (використання інтернет-ресурсів для публікації новин, документів, звітів та інших матеріалів, що стосуються діяльності органів місцевого самоврядування. Це дозволяє громадянам легко отримувати актуальну інформацію та ознайомлюватися з планами і проектами);

- соціальні мережі (активація акаунтів у популярних соціальних мережах (Facebook, Twitter, Instagram тощо) для оперативного інформування громадян про важливі новини, події та заходи. Це також забезпечує платформу для взаємодії з населенням і отримання зворотного зв'язку);

- прес-релізи (офіційні повідомлення, що розсилаються ЗМІ та публікуються на веб-сайтах органів місцевого самоврядування, містять інформацію про важливі рішення, події або зміни в політиці);

- громадські слухання (проведення публічних обговорень та слухань, де громадяни можуть ознайомитися з проектами рішень, задати питання та висловити свої думки. Це дозволяє залучати населення до процесу прийняття рішень);

- звіти та брошури (підготовка та розповсюдження інформаційних матеріалів, які містять звіти про діяльність органів влади, їх досягнення, проблеми та плани на майбутнє. Це може включати як друковані брошури, так і електронні формати);

- інформаційні листи та розсилки (регулярне надсилання електронних листів або друкованих інформаційних листів, що містять новини, актуальні питання та інформацію про заходи, що відбуваються на території громади);

- зустрічі з громадою (організація відкритих зустрічей, на яких представники органів місцевого самоврядування можуть безпосередньо спілкуватися з громадянами, обговорювати важливі питання та отримувати зворотний зв'язок);

- масові заходи (проведення культурних, спортивних чи освітніх заходів, на яких також можна надати інформацію про діяльність органів влади, їх ініціативи та програми);

– медіа-партнерство (співпраця з місцевими ЗМІ для публікації статей, інтерв'ю або репортажів, які висвітлюють роботу органів місцевого самоврядування та важливі питання громади);

– форуми та панельні дискусії (організація заходів, де експерти, представники влади та громадськість можуть обговорити актуальні проблеми, обмінюватися думками та пропонувати рішення).

Ці форми сприяють підвищенню прозорості, активізації участі громади в процесах місцевого самоврядування та зміцненню зв'язків між владою і населенням, що є критично важливим для розвитку демократичних практик в Україні.

3.2. Моделі взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства для удосконалення формування зв'язків із громадськістю

Ефективність та спроможність держави в значній мірі залежать від належного функціонування адміністративно-правових механізмів реалізації та захисту прав громадян, а також від здатності влади оперативно і адекватно реагувати на звернення громадян.

Попри наявність чинних нормативно-правових актів, проблема їх ефективності та удосконалення залишається актуальною. Це можна досягти шляхом впровадження дієвих процедур та посилення відповідальності органів державної влади та їх посадових осіб за дотримання законодавства. Наступним кроком має стати вдосконалення процедур, які б забезпечували врахування думок громадськості, а також закріплення принципів відкритості, прозорості та підзвітності.

Неможливо заперечити, що реалізація більшості прав і свобод людини та громадянина, закріплених Конституцією України, відбувається через відповідні правові механізми, серед яких важливу роль відіграють адміністративно-процесуальні норми. В цілому, сфера адміністративного процесу є однією з основних в правовому регулюванні, оскільки вона відображає рівень організації та ефективності взаємодії між державою і громадянином. Це дозволяє досягти оптимального балансу між інтересами окремої особи та держави. Тому

розробка надійних і ефективних механізмів взаємодії між органами влади та громадянами є одним із ключових завдань сучасної правової науки.

Практика свідчить, що на сьогодні правова захищеність громадян у їхніх взаєминах з органами державної влади залишається на недостатньому рівні. В таких умовах виникає нагальна потреба в суттєвому покращенні роботи державних установ у взаємодії з громадянами. Для цього, окрім чіткого визначення повноважень і функцій державних органів та їх посадових осіб, важливо встановити такий режим взаємодії, за якого реалізація прав і свобод громадян буде вільна від бюрократичних перепон. Водночас порушені права й свободи повинні бути відновлені оперативно та ефективно. Досягнення цієї мети вимагає подальшого удосконалення системи юридичних гарантій, що забезпечують права і свободи людини та громадянина у взаєминах з державними органами. Саме ці гарантії в значній мірі визначають ефективність правового регулювання і служать потужним інструментом для захисту прав громадян.

Залучення громадськості до співпраці з органами державної влади та місцевого самоврядування є важливим чинником для забезпечення прозорості та підвищення ефективності їхньої діяльності. У країнах з багаторічним досвідом взаємодії органів влади з громадянами ці практики вже отримали значний розвиток. На основі цього досвіду створюються нові форми та методи залучення громадськості до вирішення актуальних проблем. Органи влади активно використовують участь громадян для покращення своїх послуг і вирішення конкретних соціальних і економічних викликів.

Це особливо важливо на місцевому рівні, оскільки саме тут влада найбільш наближена до населення і повинна підтримувати тісну та продуктивну співпрацю з ним.

Досвід співпраці органів виконавчої влади з громадськістю свідчить про недостатній рівень зрілості більшості інститутів громадянського суспільства, а також їх обмежену здатність ефективно використовувати можливості, надані законодавством. Члени дорадчих органів при виконавчих структурах часто сприймають себе як сторонніх спостерігачів, а не як активних учасників процесів.

Водночас, для вирішення питання забезпечення необхідної прозорості та відкритості органи державної влади змушені шукати нові механізми для досягнення цих цілей. У світлі активного розвитку інформаційного суспільства підходи органів влади до виконання своїх функцій зазнають змін, а також з'являються нові форми і методи роботи в системі державного управління. У результаті цього традиційні підходи до забезпечення прозорості і відкритості також трансформуються.

Така взаємодія в контексті управління розвитком територіальної громади має важливий вплив на ефективність, сталий розвиток і соціальну стабільність громади. Така взаємодія сприяє належному управлінню ресурсами, зниженню конфліктів і покращенню якості життя мешканців. Вона допомагає залучати мешканців до процесу прийняття рішень через різноманітні форми – громадські слухання, опитування, петиції, консультації, онлайн-опитування. Це дозволяє отримати відгуки та врахувати інтереси громади при розробці місцевих політик. Коли громада бачить, що органи влади відкрито інформують про свої дії та рішення, це підвищує довіру до влади та сприяє зміцненню демократичних принципів управління.

Завдяки активній взаємодії з громадськістю, органи державного управління та місцевого самоврядування отримують реальний зворотний зв'язок про потреби та проблеми населення. Це дозволяє владі своєчасно реагувати на зміни в соціально-економічному середовищі громади, що підвищує ефективність управління. Залучення громадян до оцінки якості місцевих послуг, таких як охорона здоров'я, освіта, благоустрій чи транспорт, дозволяє владі адаптувати їх до реальних потреб населення, а також знижує ймовірність соціальних напруг.

Відкрита комунікація між місцевими органами влади і громадськістю, публічне обговорення місцевих бюджетів, використання фінансів на розвиток інфраструктури, соціальні програми чи інші проекти дозволяє знизити рівень корупційних ризиків. Прозорість процесів формує середовище, де важливою є підзвітність перед громадянами.

Коли громадськість бере активну участь у вирішенні соціальних проблем, це дозволяє ефективно реагувати на виклики, такі як безробіття, бідність,

відсутність доступу до якісних медичних послуг або освіти. Взаємодія допомагає своєчасно виявляти проблеми і мобілізувати необхідні ресурси для їх вирішення. Активна комунікація між громадою та місцевою владою сприяє розвитку соціальної згуртованості, що важливо для запобігання конфліктам та забезпечення стабільності в громаді.

Взаємодія з громадськістю допомагає місцевим органам влади формувати стратегії розвитку, орієнтуючись на реальні потреби та пріоритети громадян. Це дозволяє залучати інвестиції, партнерства з приватним сектором, міжнародними організаціями або державними структурами для фінансування інфраструктурних проєктів чи соціальних програм.

Громадські ініціативи, консультації з бізнес-середовищем, сприяння створенню умов для розвитку малого і середнього бізнесу покращують економічну ситуацію в громаді, створюють нові робочі місця, покращують інфраструктуру та підвищують рівень життя. Вони також дозволяють не тільки вирішувати глобальні соціально-економічні проблеми, а й підтримувати конкретні громадські ініціативи. Органи місцевого самоврядування можуть сприяти реалізації ініціатив громадян у галузях, таких як екологія, культура, освіта або здоров'я.

Взаємодія через сучасні цифрові платформи дозволяє забезпечити швидкий доступ громадян до інформації про діяльність органів влади, подати запити, звернення або заяви, а також брати участь у обговореннях і голосуваннях. Це знижує адміністративні бар'єри і робить процеси управління більш доступними та зручними. Використання даних, зібраних через електронні платформи або мобільні додатки, дозволяє місцевим органам влади краще розуміти потреби громадян і приймати обґрунтовані рішення щодо розвитку громади.

У разі виникнення кризових ситуацій (катастроф, епідемій, соціальних протестів), ефективна взаємодія між органами влади та громадськістю є важливим інструментом для швидкого реагування. Правильна і чітка комунікація сприяє зменшенню паніки, зберігає соціальний порядок і допомагає організувати ефективну допомогу. У таких ситуаціях, коли важливо зберегти мир і порядок, швидка і зрозуміла комунікація між владою та

громадою допомагає уникнути соціальних потрясінь і забезпечити безпеку на місцях.

Тісна взаємодія є критично важливою для ефективного управління розвитком територіальної громади. Вона забезпечує підвищення прозорості, зменшує корупційні ризики, активізує участь громадян у процесах управління, сприяє сталому соціально-економічному розвитку та стабільності громади. Така взаємодія не тільки підвищує ефективність місцевих органів влади, але й створює середовище для розвитку громадянського суспільства та забезпечення демократичних процесів.

Основою нової моделі управління територіальними громадами в Україні має стати акцент на активну взаємодію з громадянами та їхній внесок у прийняття управлінських рішень. Це стане можливим, якщо громадськість буде достатньо поінформованою про діяльність органів влади та матиме реальні механізми впливу на процеси прийняття рішень. Тому важливо зосередитися на розвитку ефективних інструментів для забезпечення прозорості та відкритості в роботі державних органів.

Для досягнення зазначених цілей можна застосувати наступні практичні форми:

- аналіз суспільної реакції на вже прийняті або заплановані рішення;
- співпраця із засобами масової інформації, що включає публікацію нормативно-правових актів, інтерв'ю з посадовими особами, звіти депутатів, виступи на телебаченні і радіо тощо;
- обробка і вирішення звернень громадян до органів місцевого самоврядування;
- участь у спільних заходах та реалізація колективних інтересів і потреб разом з населенням та його групами.

Кожен орган місцевого самоврядування може створювати власну систему зв'язків із громадськістю і структуру, яка виконує ці функції.

Отже, розглянемо різні моделі взаємодії між органами державної влади, місцевого самоврядування та громадськістю. Перша модель зосереджується на наданні інформації суспільству щодо діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Це завдання покладене на прес-служби.

Інформація, що поширюється цими підрозділами, має односторонній характер, оскільки її передача контролюється для створення позитивного іміджу представників органів державної влади з використанням пропагандистських методів. Цю модель можна назвати «асиметричною», оскільки вона не передбачає належної зворотної реакції з боку суспільства. Однобічність інформаційного потоку ускладнює виконання цієї функції та не відповідає демократичним очікуванням громадян.

Друга модель базується на використанні не лише традиційних пропагандистських методів для поширення позитивної інформації про свою діяльність, а також спеціальних технологій, здатних переконувати. При цьому акцент робиться на тій частині суспільства, яка є пріоритетною на даний момент.

Третя модель взаємодії передбачає не лише постійне інформування з боку місцевих органів влади для поліпшення взаєморозуміння з громадськістю, але й активну профілактику конфліктних ситуацій та координацію діяльності відповідно до суспільних інтересів.

Цю модель можна вважати більш етичною, адже у випадку, коли влада не боїться звинувачень у некомпетентності або неефективності та відкрита до громадського діалогу, вона може, якщо не повністю, то значною мірою виправдати довіру, отриману через вибори. На нашу думку, це найбільш оптимальний і ефективний підхід до організації діяльності прес-служб.

Організація внутрішньої PR-служби є одним з найскладніших аспектів діяльності інформаційних служб у муніципалітетах. Спеціалісти в галузі зв'язків із громадськістю часто стикаються з недовірою з боку обраних представників органів влади та відсутністю бажання до співпраці. Ще однією значною перешкодою для ефективної роботи органів місцевого самоврядування є низький рівень корпоративного духу в колективах муніципальної влади. Працівники муніципальних установ мають працювати як єдина злагоджена команда, однак проблема слабкої організаційної культури залишається актуальною для багатьох сучасних муніципалітетів.

У контексті муніципального управління культура зазвичай розглядається як сукупність ідеальних уявлень та орієнтацій, що спрямовані на вирішення

місцевих і державних справ. Її сутність полягає в соціальній спрямованості, а також у взаємозв'язку особистісної культури та стилю керівництва, які, у свою чергу, впливають на морально-психологічний клімат, умови праці управлінців і взаємодію між людьми. Основним механізмом відтворення та передачі культури в органах місцевого самоврядування є індивідуальність особи, яка має статус муніципального службовця.

Наразі все більш поширеним є кар'єрний підхід до депутатської діяльності в органах місцевого самоврядування, коли обрані представники сприймають свою посаду як етап на шляху до подальшого просування в політичній та адміністративній сфері. Деякі депутати приходять у місцеві органи влади виключно для лобіювання інтересів організацій, в яких вони працюють. Бюрократизм у прийнятті рішень також суттєво гальмує розвиток місцевого самоврядування. Ініціативні пропозиції, що надходять від окремих депутатів чи мешканців громади, часто затягуються в процесі обговорення і голосування.

На основі проведеного аналізу, місцевим органам влади необхідно налагоджувати ефективну внутрішньо-корпоративну взаємодію, що передбачає координацію роботи служби зв'язків із громадськістю з іншими структурними підрозділами як всередині одного органу місцевого самоврядування, так і між різними органами та їх підрозділами. Лише за умови інтеграції внутрішніх і зовнішніх процесів можна досягти значних позитивних результатів у управлінні та взаємодії з громадськістю.

Отже, діяльність працівників інформаційних служб органів місцевого самоврядування повинна охоплювати не лише організацію внутрішнього PR, спрямованого на формування корпоративного духу серед співробітників та вирішення конфліктних ситуацій, але й створення системи заходів для формування позитивної репутації влади серед зовнішньої аудиторії – населення, органів влади, громадських організацій, а також державних і комерційних структур.

Необхідно проводити аналітичні дослідження працівниками Підкамінської територіальної громади для формування стратегії у сфері зв'язків із громадськістю, а також визначення цілей і завдань органу.

Слід впроваджувати нові підходи і технології у зв'язках із громадськістю

для формування позитивної громадської думки про діяльність Підкамінської територіальної громади, створити періодичне видання, яке висвітлювало б життя громади. Редакційна колегія має розробити концепцію цього видання, адаптовану до потреб місцевої спільноти, забезпечуючи наявність постійних рубрик і матеріалів від депутатів Підкамінської територіальної громади.

На нашу думку, доцільно розробити мобільний додаток для муніципальних органів, який би полегшував подачу запитів до місцевої адміністрації та надавав можливість представникам громади висловлювати свої думки з актуальних питань.

Ми довели, що, враховуючи завдання та принципи муніципального управління, пріоритетними цілями діяльності служб зв'язків із громадськістю на рівні територіальної громади є, по-перше, забезпечення гласності та прозорості у функціонуванні органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб; по-друге, формування позитивного іміджу цих органів і посадовців у свідомості громадськості.

Висновки до третього розділу

У сучасних умовах важливого значення набуває колективна відповідальність місцевих органів влади, яка передбачає тісну співпрацю та партнерство між громадськістю і адміністрацією. Найефективнішим інструментом для досягнення такої взаємодії вважаються PR-служби. На нашу думку, для успішної реалізації цієї концепції в Україні необхідно адаптувати кращі практики з урахуванням місцевих умов у сфері державного управління, що вимагатиме знаходження обґрунтованого компромісу.

З метою забезпечення ефективної взаємодії із місцевою спільнотою органам місцевого самоврядування слід виявляти потреби та інтереси населення. Рекомендується здійснювати первинний моніторинг суспільно-політичних процесів, а також проводити його на постійній основі. Процес моніторингу можна реалізувати через кілька етапів: спершу потрібно провести кількісний та якісний аналіз демографічного складу населення; далі – здійснити соціологічні опитування з актуальних тем; на завершення – проаналізувати отримані відгуки та коментарі.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі було досягнуто поставленої мети, яка полягала в удосконаленні взаємозв'язків між органами державного управління та місцевого самоврядування і громадськістю. Оптимізація цієї взаємодії є важливим елементом управління розвитком територіальної громади, оскільки вона сприяє підвищенню ефективності прийняття рішень, розвитку інфраструктури та забезпеченню соціального благополуччя мешканців.

Результати проведеного дослідження дозволили сформулювати такі висновки:

1. Встановлено, що зв'язки з громадськістю органів місцевого самоврядування є ключовою складовою сучасного управління розвитком територіальної громади. Вони визначають механізми взаємодії місцевої влади з громадянами, об'єднаннями громадян, організаціями, засобами масової інформації та іншими соціальними структурами, сприяючи створенню прозорості та ефективної системи управління.

Ця взаємодія може бути визначена як реалізація інформаційно-комунікативної функції публічної влади, що дає можливість оцінювати ставлення різних верств громадськості до конкретних рішень та дій, ідентифікувати проголошену та реальну політику, співвідносити виконувані програми з суспільними інтересами, а також формувати масові уявлення про різноманітні проблеми для досягнення суспільного розуміння, підтримки ухвалення та виконання відповідних заходів.

2. Відповідно до визначених цілей і завдань, ми виокремили кілька основних функцій, які виконуються PR-службою в органах державної влади: інформаційна, аналітична, комунікаційна, інтегрована, консультативно-методична, організаційна, правова та інноваційна. Важливо зазначити, що зв'язки з громадськістю в органах державної влади та місцевого самоврядування ґрунтуються на дотриманні основних принципів: відкритості, законності, оперативності, конструктивності, системності та взаємної поваги. Ці принципи є фундаментом для забезпечення ефективної взаємодії органів влади з громадянами та іншими соціальними групами, сприяючи створенню довіри та підвищенню прозорості державного управління.

3. Доведено, що на сьогодні існує проблема недостатнього використання потенціалу зв'язків із громадськістю на рівні місцевої влади, що обмежує

ефективність комунікації між органами місцевого самоврядування та громадянами. Це може призводити до недостатньої поінформованості населення, низького рівня участі громадян у процесах ухвалення рішень, а також до зниження довіри до місцевої влади. Поглиблення використання PR-технологій на місцевому рівні здатне значно покращити прозорість, підвищити залученість громадян та сприяти більш ефективному вирішенню соціальних та економічних проблем.

На сьогоднішній день діяльність органів місцевого самоврядування у цій сфері іноді обмежується лише інформаційною функцією, що знижує ефективність цього процесу. Хоча місцева влада визнає необхідність побудови суспільного діалогу, на практиці цей процес часто перебуває під жорстким контролем влади, що обмежує його потенціал і впливає на якість зворотного зв'язку.

4. Дослідження було проведено на базі Підкамінської територіальної громади, основною метою діяльності якої є створення прозорих відносин із населенням, громадськими організаціями, засобами масової інформації, політичними партіями, комерційними та іншими установами, що працюють на території громади. Одним із головних завдань є підвищення довіри до органів влади, які зобов'язані забезпечувати реалізацію конституційних прав громадян. Встановлено, що взаємодія в Підкамінській територіальній громаді здійснюється через різноманітні форми, зокрема загальні збори жителів, громадські ініціативи, організацію спільних заходів (зустрічей, засідань) та звернення громадян.

5. Доведено, що інформаційна прозорість у питаннях політичної та господарської діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування є важливою не лише для громадян, але й для самих представників цих органів. Вони також потребують зворотного зв'язку з громадськістю для коригування управлінських рішень, підвищення легітимності та зміцнення довіри до місцевої влади з боку суспільства. Це дозволяє органам влади краще реагувати на потреби населення, забезпечуючи ефективне та прозоре управління на місцях.

Відзначимо, що зв'язки з громадськістю мають важливе значення у процесі управління розвитком територіальної громади, адже забезпечують ефективну комунікацію між органами місцевого самоврядування та громадянами. Вони

сприяють формуванню зворотного зв'язку, що дозволяє владі отримувати інформацію про потреби, проблеми та побажання мешканців, а також забезпечує прозорість і відкритість у прийнятті рішень.

6. Оптимізація взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування із громадськістю є необхідною та виправданою у процесі управління розвитком територіальної громади, оскільки сприяє покращенню ефективності прийняття рішень, розвитку інфраструктури та забезпечення соціального благополуччя.

Рекомендується здійснювати первинний моніторинг суспільно-політичних процесів, а також проводити його на постійній основі. Процес моніторингу можна реалізувати через кілька етапів: спершу потрібно провести кількісний та якісний аналіз демографічного складу населення; далі – здійснити соціологічні опитування з актуальних тем; на завершення – проаналізувати отримані відгуки та коментарі.

